

"PROLETAREC"
je delavski list za
misleče čitatelje

PROLETAREC

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

OFFICIAL ORGAN OF JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 19. SEPTEMBERA (SEPTEMBER 19,) 1920

Published Weekly at
2639 W. 28th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list

DVOJNO MNENJE O ORGANIZACIJI

KAR KAPITALIZEM ODORAVA ZASE,
ODREKA DELAVCEM, TODA
PRIPOROČA FARMARIJEM

IČEJEVI NASVETI POLJEDELCEM, KI PA ZANJE
NIMAJO PRAVE VREDNOSTI

V interesu produktivnih slojev je, da se
organizirajo v smislu socialističnega
programa

Alexander Legge, bivši predsednik International Harvester kompanije, katera ima monopol nad industrijo poljedelskih strojev, je to leto pustil svojo službo, katero mu je donašala podrug stotisoč dolarjev letno, in je sprejel službo načelnika federalnega farmarskega odbora, katero mu je ponudil predsednik Hoover s komplimentom da je on zanje najkompetentnejša oseba.

Vse kapitalistično časopisje je kvitalo Hooverja o posrečeni izberi, in ob enem pelo slavo Leggeju, ker je pustil visoko plačano pozicijo ter sprejel urad, ki mu bo donašal le kakih petnajst stotisoč letno. —

International Harvester kompanija ima na svojih odgovornih mestih trenirano osobo. Za problemi farmarjev se interesira radi svojega biznisa. Bankrotirane so slabje odjemate in se slabši plačniki. V ostalem je McCormick-Leggejev trust protidelavski in velik nasprotnik unija. V njegovih tovarnah je bil zadušen vsak poskus delavev, da se organizira, in vse stavke v njih so se končale na en ali drugačni s porazom za delavce. Trust je uspel z organizacijo, toda delavcem jo odreka.

V interesu njegovega velikega profita je, da so delaveci samo delaveci, brez unije in brez zastopnika. —

Prvo, kar je Legge v novi službi storil, je bil proglašen za farmarje vožnosti organizacije. Socialisti vemo, da bo Hooverjev federal farm board ameriškim kmetovalec prav malo ali nič krištal, vzhod temu, da bo vlada potrošila v njegovem območju visoke vso. Legge sam to dobro ve, in zato je farmarjem dejal, naj se združijo kot producenti in razpečevalci pridelkov. On je za kooperativne poljedelcev.

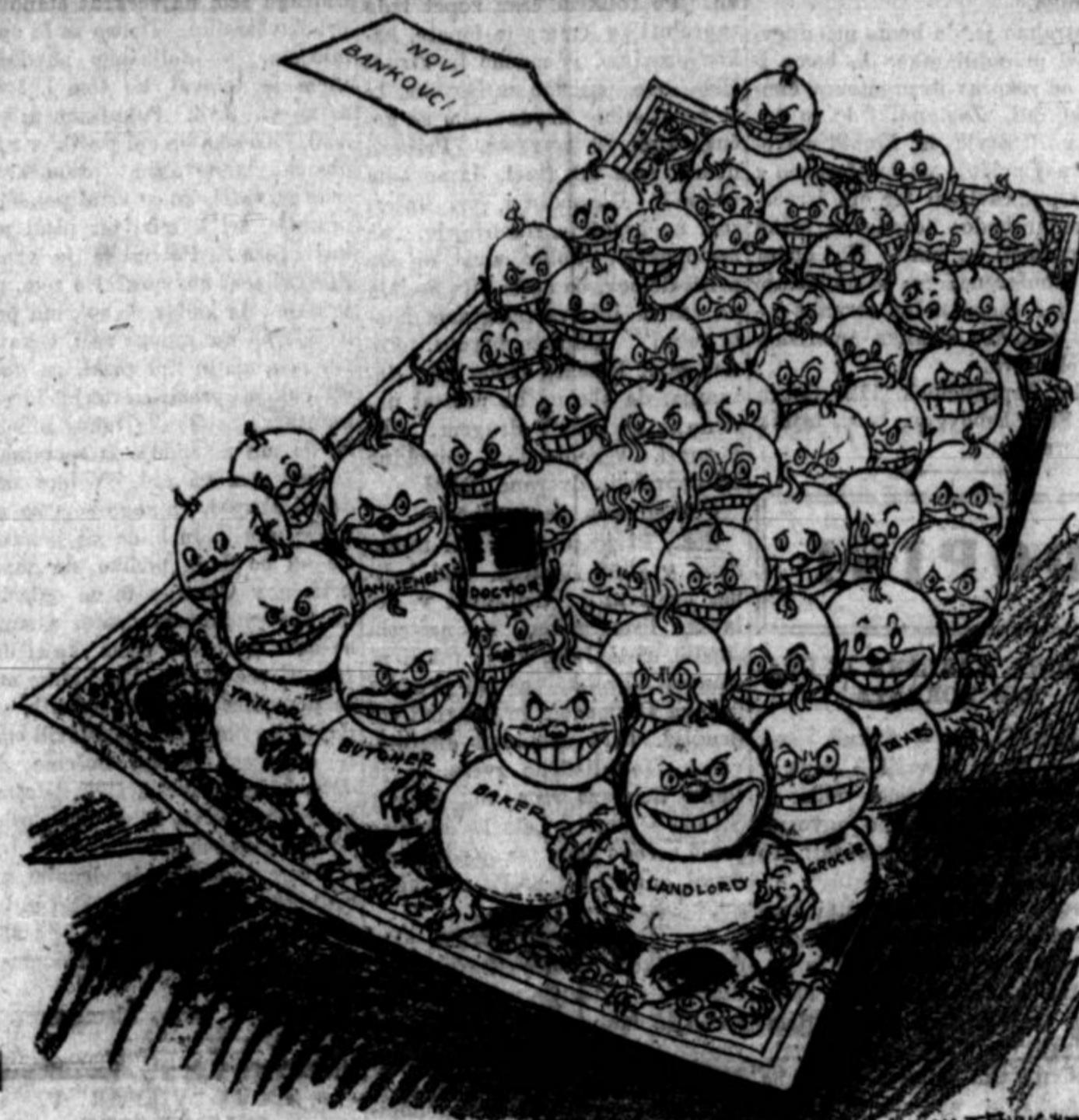
"Zdi se mi," je dejal Legge ob nastopu svoje službe, "da je rešiti farmarjev zapovedena v eni besedi: organizacija".

Predsednik Hoover s svojim kabinetom ima pred seboj težak agrkulturni problem, katerega bi rad vsem deloma ugodno rešil v interesu svoje kapitalistične politike, zato se zateka k višanju carine na poljake pridelke, in na organiziranje farmarjev v kooperativne za razpečevanje njihovih produktov. S to metodo, v kolikor se mu posreči, bo farmarjem sicer pripomogel do zvišanja dohodkov, toda ob enem se jim bodo podražile potrebščine, katerih ne pridelujejo sami, tako da bo šla razlika v prebitku istotako nazaj v blagajne industrieve ter prekupev.

Najbolj bo na škodi delavstvo, ker se mu bodo podražile živilske potrebščine in tudi druge, kar se že sedaj jasno opaže.

Značilno pri tem organiziranju, je, da delavcev nihče v vladnih krogih ne priporoča, naj se organizirajo v unijah za protektiranje in izboljšanje svojih delovnih razmer, in v zadrugah za znižanje cen živilenskih potrebščinam. Vse naj se organizira, le delaveci naj hočejo razdroženi. Če pa se tu in tam dogodi, da si zgradijo unijo, jo razni Leggeji šrni, ji izpodkopa-

VEDNO ISTI BACILI RAZJEDAO DOLAR

Bankovci so zmanjšani in vladna tiskarna denaria v Washingtonu, D. C., bo prihranila na papirju ter drugem materialu par milijonov vsake leto. Ni pa prav nobenega upanja, da bo manjši papirnat denar imel manj "bacilov". Poleg tistih, ki se jih vidi z mikroskopom, je polno "velikih", ki so zapadeni v izdatkih za prehrano, obliko, zdravnik, zdravila itd. Večina ljudi ima to neprijetnost, da jim te vrste "bacili" bankovce sproti uničijo.

DUCE ODLOŽIL SEDEM KABINETNIH URADOV

VPLIV ANGLEŠKE DELAVSKE STRANKE NA EVROPSKE DIKTATURE

Režim nasilja v Italiji izgublja "popularnost"

Benito Mussolini je bil do 12. septembra premier in ob enem minister zunanjih zadev, kolonij, armade in mornarice, zrakoplovne, javnih del ter korporacij. Imenovanega dne pa je za javnost neprisakovano odložil sedem portfeljev ter jih izročil podtajnikom, ki so s tem činom postali ministri.

Kot navadno, je politični svet veliko ugibal, dali misli Mussolini popuščati na diktaturi, ali pa je izročil odgovornost za imenovanje ministrskih mandata drugim zato, ker jim sam ne bi mogel več posvetiti zadostno pažnjo.

Preje je štel kabinet z Mussolinijem vred šest članov, sedaj pa jih ima trinajst. Mussolini ostane tudi v tem minister notranjih zadev in premier. Vzdej tej sprememb je kabinet še vedno le skupina odgovornih funkcionarjev, ki morajo delati strogo po duejevilih navodilih. Nihče italijanskih ministrov ne more imeti toliko mero samostojnosti, kadar jo imajo člani kabinetov v parlamentarnih državah. Vsako nasprotovanje duejemu pomeni za prizadetega ministra ukor in če je pregrešel toljken, da vzbuja javno zanimanje, tudi odločitev. Nihče ministrov ne more apelirati na pomoč zbornice, kakor je običaj v državah s parlamenti, kajti italijanska korporacijska zbornica ima pravico le razpravljati.

Ali ste se že odzvali?

Socialistična stranka, kot vsaka druga, potrebuje tudi gromota sredstva. Do konca tedna je njen cilj zbrati v svoj agitacijski fond vsoto \$50,000. Pošljite prispevke v ta sklad skozi J. Z.

Socialisti ustavnijo delavsko sportno zvezo.

Sestanek zastopnikov delavskih sportnih društev za skupno enoto ter sodelovanje s socialistično stranko.

V tednu z dne 1. septembra se je vršil v Chicago sestanek zastopnikov raznih delavskih sportnih organizacij v svetu dogovora za ustavitev delavskih sportnih zvez v Zedinjenih državah, katera se bi potem pridružila delavski sportni internacionali. Te konference se je udeležil tudi novi tajnik socialistične stranke Clarence Senior, ki se živo zanimal za delavske aktivnosti med mladino. V začasnom odboru Delavske sportne unije so Joseph Martinek od Češke delavske telovadne enote, Jerry Hajek iz St. Louisa, Sam Gordon, Clarence Senior od socialistične stranke in več drugih.

Reorganizacija Mussolinijevega kabinka torej ne znači povračanje k parlamentarizmu, vendar pa znači razgnezitev avtoritete na večje število oseb, v kolikor jim je seveda dovoli. Ima pa ta njezina poteca vzhod temu dejstvu, da je Mussolini podelil svoje portfelje drugim tudi vsled nove situacije v mednarodnem političnem svetu, ki je nastala s prihodom delavskih strank na vlado Anglije. Tudi diktator Primo de Rivera v Španiji uvaja "demokratične olajšave".

Mussolini ostane diktator kadar je bil. Policija je pod njegovo oblastjo. Civilnih svobod je ne priznava. Kdo hoče v Italiji, se je malokdo toliko priču, da bi jo znal pravilno govoriti, pisati ali čitati. V Chicagu je mnogo ljudskih in višjih šol, ki so odvorne ob večerih za vas. Kdo angleščino toliko obvlada, da se lahko oprime za kakršega drugega predmeta, se lahko uči knjigovodstva, pisati na stroj, tiskarske tehnike itd. Informacije dobite v Riu malo. Večinoma so bongti in niso odvisni od plače.

KARDINALI SO DOBILI POVSJANJE PLAČ

V Rimu živi 25 kardinalov, katerih je papež povisil plačo na \$5,000, kar je po mnenju mnogih za rimske cerkvene prince tudi v Rimu malo. Večinoma so bongti in niso odvisni od plače.

DRHALSKI VPADI V GASTONIJI PROTI STAVKARJEM

DOBA ORGANIZIRANJ V MEDNARODNEM OBSEGU

Konference diplomatom republik južne in centralne Amerike za unijo modela, kakor ga priporoča za Evropo francoski premier Briand.

Stevilne mednarodne pogodbe mirovnega in trgovskega značaja, ločarski in Kelloggov pakt, vodijo med državami do novih pravgovorov, v katerih se delajo načrti za zblizevanje dežel v območju društva narodov, poleg tega pa delujejo nekateri državnički v Evropi pod vodstvom francoskega premierja Brianda za uveljavljanje evropskih držav, in takož za tem so tudi diplomatski južno in centralnoameriški držav sporočili, da se vrše med njimi pregovori za sporazum med njihovimi republikami, katerega dalekosežni cilj je zedinjenje centralno in južnoameriških držav. Na banketu diplomatom iz petnajstih držav latinske Amerike, ki se je vršil 11. sept. v Ženevi, glavnem mestu društva narodov, so njihovi državnički naglašali, da ideja zedinjenja med njimi ni več utopija, nego stvar, ki je dospeš že daleč v svojem razvoju. Vsi pa so načinili, da unija teh republik ne bo naperjena proti Zedinjenim državam Severne Amerike.

Fitzpatrick izvoljen 24-ič za predsednika čikaške delavske federacije

John Fitzpatrick, znani unijski voditelj, je bil 15. septembra izvoljen štiriindvajseti za predsednika čikaške delavske federacije, ki je ena najjačih lokalnih federacij v Uniji. Na Labor Day je Fitzpatrick v svojem govoru naglašal, da će hoče biti delavstvo močno, mora biti organizirano tudi politično, ne samo strokovno. Je za graditev delavske stranke, in to odprto poudarja, neglede v kolikor se s tem zameri glavnim voditeljem Ameriške delavske federacije.

POGAJANJA MED ANGLIJO IN RUSIJO OBNOVLJENA

Pregovori za obnovitev diplomatskih in trgovskih stikov med Anglijo in sovjetsko unijo se bodo na predlog angleške vlade obnovili v Londonu, kamor pošle Rusijo svojega zastopnika. Prejšnji so bili prekinjeni, ker angleška vlada ni hotela poslati poslanika v Moskvo predno bi bil sklenjen nov dogovor.

Če ste prejeli takeden opomin,

DA VAM JE NAROČNA POTEKLA, JO OBNOVITE ČIMPREJ, DA SI ZAGOTOVITE REDNO PREJEMANJE LISTA.

Obračava v Charlotte se obnovi.

V soboto 14. sept. je bila v Gastoniji od kompanijske držali umorjena tekstilna delavka Mrs. Ella May Wiggins, ko se je peljala v tovornem avtu začeno z večjo skupino stavkarjev, članov National Textile Workers' Unije. Njihovemu vozu so sledili avtomobili kompanijskih razgrajevcev, izmed katerih eden je najprvo trčil ob truck stavkarjev, potem pa so začeli vanj streliati. Omenjena je padla smrtno zadeta, ostali so razbežali po polju na vse strani. Par izmed njih je bilo ranjenih. Več dni prej so isti razgrajevci zbrali večje držali, ki je udrl v ujetnik, ga razdelili in odvedli v Gastonijo.

Nekaj voditeljev držali je bil aretiran, istotako je bilo aretiranih sedem drugih, ki so obtoženi s skrivajočimi umora omenjene delavke.

Osem komunistov, ki so bili aretirani na podlagi sedmicega zakona North Caroline, je bilo izpuščenih, ker je policija obtožbo proti njim umaknila, če, da nima zadostnih dokazov. Prvotno so bili obtoženi, da delujejo za strmolagljevanje postavne vlade države North Carolina.

Obračava proti šestnajstim voditeljem stavke v Gastoniji, ki so obtoženi s skrivajočimi umora gospodarskega policijskega načelnika O. F. Aderholta, se obnovi koncem septembra. Bil je prekinjen, že dvakrat, prvič v Gastoniji, ko so zagovorniki obtožencev zahtevali premembro, ker v Gastoniji ne morejo pričakovati razsodne porote in jim je soščice ugodilo in drugič v Charlotte radi zblaznelosti enega potrobnika.

Napetost v Gastoniji je velika, ker je začela od kompanijskih agentov nahajskana držala sovražiti stavkarje in se posebno voditelje njihove unije, na drugi strani pa komunisti store vse, da obravljajo naše pozornost javnega menja.

Otožene stavkarje in voditelje unije branijo odvetniki, ki jih je najela International Labor Defense. V obstoječi atmosferi niti zagovorniki niso več varni pred državskimi napadi in zahtevajo strožje policijsko varstvo. Boji v Gastoniji, kakor tudi v drugih krajih tkalniške industrije na jugu opozarjajo ameriški svet na dejstvo, da se je razredni borbi nemogočeogniti, dokler bodo izkorisčevalci in izkoriscani. Tekstilne tovarne na jugu so nastale v veri lastnikov, da bodo tudi varni pred stavkami, in imajo opraviti z njimi prav tako kakor v vzhodnih državah ali kjer koli drugje. Delavce, tudi če nima pojma o uniji, je vendarle pristopen smislu za odpor, kadar je izkorisčen do skrajnosti. Delavstvo na jugu, kjer se industrija še razvija, ni izjema v tem pravilu.

Glasovi iz našega Gibanja

KONFERENCA J. S. Z., PREDSTAVA IN ZABAVA V WAUKEGANU V NEDELJO 29. SEPTembra DOPOLDNE IN POPOLDNE

V nedeljo, 29. sept. se vrši v Waukeganu konferenca Izobraževalne akcije J. S. Z. Začne se ob deveti dopoldne. Vstop je vsakotun dovoljen. Razprave bodo jaka zanimive. Kdor se interesira je vabljeno, da pride poslušati. — Vršila se bo v Slov. narodnem domu.

Dopoldne ob 3. se začne igra in če se ne motim, bo pred igro nekaj koncertnih točk ter govor. Igra "Dva Svetova" je enodejanka, drama iz delavskega življenja. Spisal E. Gangel. Je zelo zanimiva in podobljiva. Spisana je bila v starem kraju, toda človek bi misil, da je pisatelj nabolj snov zanj v Ameriki in še prav v Waukeganu. To pomeni, da kapitalizem izkorisča delavstvo kjerkojši in povsod enako. Delaj in molči, trpi in poslušaj. In ko si postal star, te vrjejo na ulico.

Oče in sin. Stari Stanek, tvorčni delavec, izmožan in bolan od napornega dela in slabe prehrane omaguje; hira z zdravjem, tare ga skrb za sina in vsakojake neprilike ga silijo v obup.

Sin, študiran, v kratkem postane inženjer; je revolucionar in organizator delavskih množic. Moderni voditelj delavstva. On razame delavstvo in delave razumejo njega. Toda oče ga ne razume in zato mu brani na shod, katerega je sklical sin Janko. — Oče se boji, da ne bo mogel sin dobiti službe vsled svojih revolucionarnih idej. — "Vrjejo te na cesto in kaj imas od tega? Nič! Še manj ko nič! Glej me! Živim sicer slabo in nikdar se mi ni gojilo dobro, ali vendar sem zadovoljen. Pusti te prevratne misli. Ti ne boš sveta okrenil na desno, ako teče na levo. Ne dovolim, pa ne dovolim!"

Sin, kremenit značaj, posluša sicer očeta, ali ga ne uboga. "Ali niste tudi vi človek kakor so drugi? In recimo, da bi bilo tako, kakor vi pravite, potem bi bili še vedno tam, kakor smo bili pred desetimi ali več leti! Jaz moram, hočem pomagati tem trpečim nam sam, jih združiti in organizirati te razklopiljene ove. Ali ne slišite, kličo me!"

Shod se vrši zvečer! Janko odide na shod kot govornik. Na shodu ga sprejemajo delavci z viharimi ovačijami. Janko govorji prepričevalno in vzeneno, kar naredi na delave silni efekt in navdušenja ni konca ne kraja. Med tem se prikaže Stanku na pragu bela žena, vizijs, duh Stankove žene, — ki je umrla že pred mnogimi leti — prišla je ponj, da ga popelje k večnemu počitku.

Vstopnina k popoldanskemu programu je za odraslene 50c, za otroke od 7. do 16. leta 15c. Igro vprizori dramski odsek S. N. D. Pri programu sodeluje tudi "Čitalnica" in Soc. klub št. 45 JSZ. Vse tri organizacije so včlanjene v izobraževalni akciji JSZ. Po igri ples in prosta zabava v srednjih prostorih SND. —

Odbor.

KLUBOM IN DRUŠTВOM IZOBRAŽEVALNE AKCIJE JSZ. V ILLINOISU IN WISCONSINU.

Vsa društva ter klubi Izobraževalne akcije JSZ. in klubi JSZ. so bili pismeno povabljeni, da izvolijo zastopnike za konferenco, ki se vrši v nedeljo 29. septembra dopoldne v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu, Ill. Naslov dvorane je 424 Tenth St., Waukegan, Ill. Tisti, ki se pripeljejo z električno železnico iz Chicago, naj vzamejo tiket do North Chicago ter izstopijo na omenjeni ulici (Deseti cesti), od kjer imajo par blokov hoda do S. N. D. Kdor pride iz Milwaukeeja ali Sheboygana in drugih krajev Wisconsina, lahko istotako izstopi iz vlaka električne železnice na North Chicago Junction, potem pa se preseže na lokalno karo ter se znjopele do Desete ceste. Kdor pa izstopi na postaji v Waukeganu, naj vzame karo v mesto, tu pa naj se presede zopet v drugo, ki vozi do Desete ceste. Vprašajte na vlaku električne železnice za transfer, aka se boste vozili tako, da se boste moralni presedati v lokalne kare.

Prosimo vas, da pridete točno. Konferenca se prične ob 9. zjutraj. Ako katero društvo ali klub pomotoma ni dobil povabila, naj smatra za povabilo naznanih o tej konferenci v Proletarju in Prosveti ter izvoli zastopnike ko hitro mogoče. Vabljeno so tudi drugi člani, ki se zanimajo za delo Konferenca.

Zelimo, da bodo na tem zborovanju zastopani vsi klubi in društva, katera so v severnem Illinoisu in Wisconsinu. Določaj za delavstvo postaja kritičen. Vzle prosperiteti se armada brezposelnih množi, starejše delavce se odslavlja, nikjer pa ni zakonov, ki bi delave dali pravico do življenja po dolgih letih garanja in izčrpanosti. Dnevnih red, ki bo ze-

lo zanimiv, bo vključeval poročila odbornikov, referate in pa razprave o našem političnem in kulturnem ter gospodarskem delu. Spominjali se bomo tudi našega pokojnega sodruga Jožeta Zavertnika.

Potreben je, da bomo naš dnevni red priredili tako, da bomo imeli od razprav in predlogov čim več koristi. Zastopniki, ki so dobili v društvenih in klubih navodila, naj pridejo na konferenco z njimi pripravljeni ter jih izrečajo, kadar bodo tozadevne točke ali predmeti na visti. Naj bo ta naša konferenca res v počakanje JSZ. ter socialistične stranke — ki je resnična stranka ameriškega delavstva.

John Suppachick, 1129 South 10th St., Sheboygan, Wis., tajnik Konferenca.

DOPISI

MILADINA, KAKRŠNA JE UPANJE POKRETA.

Herminie, Pa. — Piknik soc. stranke, ki se je vršil 2. sept. v Bowers Grown, ni imel velike udeležbe. Imeli pa smo govornika, ki ga je veselje poslušati. To je s. Fr. Crosswaith.

Predstavljena je bila tudi Jenine Fradel, hčerka znane Fradijev družine iz Latrobe, ki je naša pomenila navzoče, da naj sledi Debsu in Bergerju, da naj dela enako vztajno, pa so socialistična stranka gotovo rasla na vplivu. Prav ugajala je navzdim, kajti ne dogaja se pogosto, da bi človek videl na socialističnih prireditvah mladega dekleta, ki zna tako navdušeno in prepričevalno govoriti. Predsedatelj shoda s. Liberman se je nad njo navdušenostjo in inteligentnostjo zelo razveselil in dejal, da će bi imeli v Allegheny County, iz katere prihaja, več takih deklet, pa bi strankine aktivnosti

Prez. — "Od kar izhaja Proletarje v tej obliki, sem porabil v agitaciji zanj vsako priložnost. Mnogi so se izgovarjali, da v poletju ne čitajo članki, ki bodo označeni v seznamu prihodnjem teden.

Od prošlega izkaza pa do soto

bote je poslal A. Vičič 6 naročin, Anton Zornik 3, Louis Tlakar 5, Frances Zakovšek, Anton Jurca in Jacob Rožič dve vsaki, po eno pa John Krebelj, A. Bertl in več drugih, ki bodo označeni v seznamu prihodnjem teden.

Geo. Vivoda, Willard, Wis., se

je naročil na Proletarja in ob

nem piše, da se mu izmed vseh

listov ki jih ima prliko čitati,

najbolj dopade. Med slovenskimi

farmerji v Willardu ima Prole-

tarje sedaj ni več polja za agi-

tacijo, ker so na list naročni vi.

"Proletarje" bi imel dvajset ti-

soc. naročnikov, ako bi bil povsod

proporčno tako razširjen, kakor

je npr. v Cumberlandu, Wyo., in

Girardu, O. Louis Tlakar iz prvo-

imenovane naselbine nam piše:

"Od kar izhaja Proletarje v tej

obliki, sem porabil v agitaciji zanj

vsako priložnost. Mnogi so se iz-

govarjali, da v poletju ne čitajo

članki, ki bodo označeni v seznamu

prihodnjem teden.

Frank Grum, Rock Spring, Wyo.,

pošilja \$5 v organizatorčni fond

soc. stranke, in ob enem se pritožuje nad brezbrinostjo delavstva

ki topo gleda predse v nič dobre

ga obetačo bodočnost, namesto

da bi se organiziralo ter izobra-

ževalo v smislu svojih razrednih

interesov.

Jože Jereb, Homer City, Pa., se

je nedavno priglasil med zastopnike Proletarja. Mnogo naselbil je, v katerih nimamo nikogar, ki bi skrel, da bi naročniki točno obnavljali naročino in dobitoval nove. Priglasite se, ako smatrate, da je to list, ki je vreden vašega delovanja.

Na konferencah JSZ., ki se vrši

nagloma rasle. Po mojem mnenju bo ona našemu gibaju mnogo koristila, in razvila se bo tudi v dobro govornicó. — A. Zornik.

SPOMENIK DELA, KI GA JE IZVRŠIL POKOJNI ZAVERTNIK.

Piney Fork, O. — Po 28 mesecih stavke in brezposelnosti sem preselel iz naselbine Glencoe v Piney Fork in začel delati v rovu. Po tolikem času zopet trdo zagrabiti ka mpom in lopato, kakor pravimo, je mučeno in utrudljivo delo, posebno za človeka, ki je že v letih. Trudno sem se posutel tudi 29. avgusta. Prišedel domov sem bil vesel, da se bom opočel. Gospodinjá, pri kateri sem na hrani in stanovanju, pa me ogovori, "dobro, strie, da ste prišli domov, če ne bi bila poslala po vas, kajti dva telegrama imate tukaj." Odprem prvega. Poslal ga je Richard Zavertnik. Natančna, da oče ne bo prestal naslednjih 24 ur. V drugem. Oče je umrl. V soboto ob 1. popoldne bo pogreb iz dvorane SNPJ.

Pozabil sem na trdnost.

Jože, ki je pred 30 leti toliko delal v stari Avstriji, oral ledino, urejeval in dopisoval v delavskie liste, govoril na neštih shodih, tisti Jože, ki je tukaj ustanovil "Proletarca", ki je s pokojnim Glumcem in drugimi sodrugi. 1910 ustanovil Jugoslovansko socialistično zvezo, ki je toliko delal za rast in prosvit SNPJ, je umrl. Leta 1905 sva se prvje osebne seila ter spoznala na drugi konvenciji SNPJ. v Chicago.

Ako je katerega človeka škoda, je škoda Jožeta Zavertnika. Starost, v kateri je umrl, ni visoka, in lahko živel ter bil aktiven vsej deset let, če bi ga napolnila dela v delavnicih in v učredništvih predčasno ne ugonobil. Prihajal je domov zmelen z dela, doma pa pisal za liste, bil v starem kraju ali tukaj za Proletarca, dokler ni prišel v uredništvo glasila SNPJ, katero mu je istotako vzel ves čas. Njegovo življenje, njegovo delovanje v starem kraju in tukaj v SNPJ. ter JSZ., je bilo življenje in delovanje iskrenega, odkrito srčnega človeka. Sejal je dobro

Imel sem ga rad. Veliko smo delali skupaj, mnogo sem se od njega naučil, in hudo mi je zanj. Če mi bo dana prilika, da zopet pridev v Chicago in se oglasim na Zavertnikovem domu, zmanj

se bom oziral po njem, kajti Jožeta ni več doma... Veliko sva

se pomnila ob takih obiskih, sedaj se ne bova več. Poslovili smo se od njega in ker hočemo, da delo, ki ga je vršil, živi, delajmo naprej po potih, ki so nas doslej vedila k uspehu.

Njegovi državni in drugim so-

rodnikom moje sožalje. Rad bi bil

prisest na pogreb a ni mi bilo mo-

goče. Prisostvoval pa sem mu v duhu.

seme razredne zavesti in izobrazbe, trudil se je, da v delavcih ubije hlapčevski duh ter jih privabi k ponosu in samozavesti. Sejal je na rodovitna tla.

Ce kdo, tedaj je tudi on za-

služil spomenik. Žive si je zgra-

dil z delom pri ustanovitvi "Pro-

letarca" in JSZ. ter v SNPJ., v

kateri se je na vso moč trudil,

da bi napredoval v delovali kot

delavska organizacija.

Ob priliki svojih posetov v

Chicago sem največkrat stanoval

pri Zavertniku. Dobro se še spo-

minjam, s kolikšnim navdušen-

jem je deloval, ko smo l. 1910

ustanili JSZ. Pokoja oni po-

znam. Ko sem ob eni priliki v nje-

govem stanovanju prenočeval,

sem ga videl, ko je vstal ponoči s

postelje, šel k mizi ter pisal ne-

kar čas...

Potem se je vrnil.

Zjutraj sem ga vprašal o tem, pa

je dejal, da kadar ne spi, mu pri-

hajajo na um mnoge reči, o kat-

rih piše ali bi rad pisal, pa dob-

il takem premišljevanje ideje,

katerih se ne kaže na članke toke-

ži, da mu ne nidejo iz spomina.

Imel sem ga rad. Veliko smo

delali skupaj, mnogo sem se od

njega naučil, vpletal se v

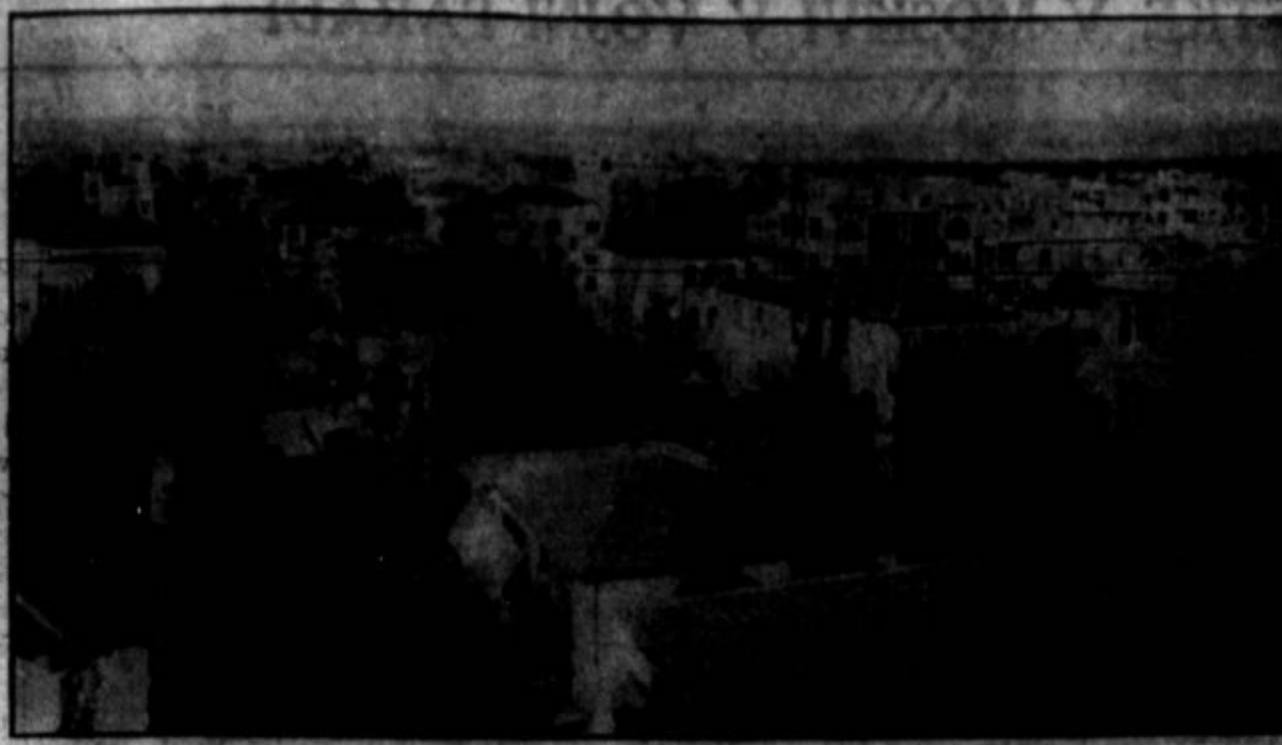
delavsko politiko, v delav-

stvo, v delavsko gospodarstvo,

v delavsko življenje, v delav-

stvo, v delavsko politiko, v delav-

TEL-AVIV V PALESTINI, KJER SO ARABCI NAPADLI JUDE

Mesto Tel-Aviv z velikim številom židovskega prebivalstva je bilo napadeno od Arabcev, ki so vzbikeli proti židovskemu naseljevanju in penetraciji. Palestina je angleški protektorat in Tel-Aviv je sedaj pod angleško vojaško kontrolo. V bojih med Arabci in židi je bilo več sto oseb ubitih.

DOPISI

TO IN ONO O DOGODKIH TUKAJ IN DRUGOD.

Collinwood, O. — Nedolgo te ga se je boril na bolniški postelji s pljučnico prime Ferdinand Ponus. Enkrat je bil že prestolonaslednik, z imovino \$100.000. Sedaj je vposljen v Fordovih tovarni v Buenos Airesu v Argentini kot mehanik.

Ford svojim delavcem v Argentini ne plačuje \$6 na 8 ur. Plačeval jim je le \$2.97 na dan, pred kratkim pa jih je dal dnevno \$5.50 povisila, da prejemajo sedaj \$3.82. Tega povisjanja je deležen tudi plemeniti prime Ferdinand. Razveselil se ga je ter prav hitro okreval.

Velika je sprememb po svetovni vojni. Prej so bili mogotci s kronami na glavi, sedaj so pa kralji dolarjev mogočnejši.

Neka banka v New Jerseyju je imela v lokalnem listu sledči oglas: "Potrebujemo klerka, ki ima skusnje v bančnih poslih in zemškega oddelka. Plača \$15 na teden."

Vero in narodnost v Zedinjene državah ni zdravo mešati s politiko. Politika v svojem je druži bistven pozna samo dve stranki: gospodarje in delavec, uradnik v bančnih poslih, ki se zastopniki v zbornicah lahko služijo eni ali drugi, obema ne morejo. Zato služijo prvi, ker je imovina, volilec pa še niso toljko odrasli, da bi povedali onim, ki jih zastopajo z frazami, da so politiki slepomisleni odrasli.

Zdrava politika za narod je: Povejte, ali ste na strani delavca ali na strani mogotcev? Ali ste za ljudsko, ali za gosposko politiko?

Frank Barbic.

O AGITACIJI ZA "PROLETARCA" IN DRUGEM.

Chicago, Ill. — Marsikateri so drugi predstavniki banke: "Dragi predstavniki banke, posljudim se vam za službo klerka, ki jo oglašate. Sem izuden stranki: gospodarje in delavce, uradnik v bančnih poslih, ki se zastopniki v zbornicah lahko služijo eni ali drugi, obema ne morejo. Zato služijo prvi, ker je imovina, volilec pa še niso toljko odrasli, da bi povedali onim, ki jih zastopajo z frazami, da so politiki slepomisleni odrasli."

Ce je ta aplikant službo dobil ali ne, dopisniku še ni bilo sporočeno.

Dne 8. sept. je bil tukaj politični shod, 7777 stranke, nameščen slovenskem vojilcem. Sklicali so ga tisti, ki govorijo vedno proti politiki, ako jo slučajno kdo drugi prineše na površje. O tem se gre v Amvico Slovencev v Clevelandu so v nevarnosti. Kako boste poravnali?

Ali mi znano, da bi Slovenci tu imeli kakšne posebne pravice, oziroma več ali manj, kot jih imajo Čehi, Poljaki, Madžari, Rumuni, Italijani, Nemci, Irci, Škoti, Črni, ali pravi Amerikanec.

Mr. Pir, izdajatelj "A. D." on. Rekel je, da se Slovenec boste za svoje pravice že 23 let.

Kolikor je nam znano, se Slovenski v Clevelandu kot narod ne morejo več ali manj, kot jih imajo krovne angloščine, ima celo stran izbranega angleškega črtva. Z

stom, kar se tiče društvenega, družabnega in kulturnega življenja. Če se jih gode na političnem, je to krivda demokratske in republikanske stranke. Za narod bi bilo veliko bolje, če bi prispeval socialistični namesto omenjena strankama.

"Proletarec", kakor je videti, je zbral okrog sebe lep krog sotrudnikov in pisateljev, ki mu polnijo kolone pod vescim urejanjem s Zajca. Taka takтика mora dovesti v večanje števila naročnikov in sotrudnikov. Vidno je, da je tudi dopisnikov vedno več, kar je za list prav dobro znamenje.

Naša skrb, sodruži, pa je, da ga pomagamo širiti, da mu pripravimo pot v stanovanje vsega slovenskega delavca.

Ko mi je spremembu v službi omogočila, da imam tu in tam več prostega časa, me je nestrpna volja takoj gnala k sklepom, da ga porabim za agitacijo v prid Proletarca. V kolikor mogoče obljubi glasovati za dodatek, storil pa je nasprotno. Tukaj so bile zapovedene koristi tistih Slovencev, ki so vsplošjeni pri družbi. Tako se zastopajo interesi "naroda", sedaj pri tem, sedaj pri onem glasovanju, ki običajno skupaj s sestavo v splošni skupini.

Dobila je takške odgovore:

"Dragi predstavniki banke, posljudim se vam za službo klerka, ki jo oglašate. Sem izuden stranki: gospodarje in delavce, uradnik v bančnih poslih, ki se zastopniki v zbornicah lahko služijo eni ali drugi, obema ne morejo. Zato služijo prvi, ker je imovina, volilec pa še niso toljko odrasli, da bi povedali onim, ki jih zastopajo z frazami, da so politiki slepomisleni odrasli."

Na agitaciji prejšnje čase mi je marsikero dejal, da bi "Proletarca" naročil, če ne bi bil "pratika". V seznamu naročnikov se ne vidim njihovih imen, kar znači, da jim je bila "pratika" predvsem izgovor. Jih bom obiskal v upanju, da se naročo vsaj skoz agitatorja, če že nočjo poslati naročnine direktno. Tudi tisti izgovori ne drže, da prinaša samo načinili za seje ter prepriprem "Prepir" ni doma v "Proletarčevi" kolonah, poštena kritika in beseda pa ni prepriprem. O svojih uspehih in nespehih bom poročal sproti v list.

Jasno je, da će hoče delavec pravico in sigurnost do kruha, se mora organizirati ter vzgojiti politično v svoji stranki. Brez posebnosti je sedaj trajna, ne pa več samo posledica gospodarske krize. Stroji večajo producijo in zmanjšujejo število delavcev. Ko pride delavec v leta, ga odslove, na njegovo mesto pa najemajo mlade, sveže roke. Namesto, da nam bi bila moderna tehnika v olajšanje, nas navdaja s strahom, kje bo delo jutri, kajti brez dela ni kruha! Kje najše močno, ako ne v delavskem časopisu in organizaciji! Delavec pa, ki se takih listov in svojih oblike, za kar sem se tudi jaz zavzemal z argumentom, da ga bo potem lagje viti. Kajti je bila želja izpolnjena, sem pa utihnil, oziroma kmalu potem.

"Nisem postal namenoma neaktivni. Bilo mi je težko, ker mi služba ni dovolila, niti prostega časa, katerega bi dal agitaciji, kajti Proletareci mi je prišel, osebno se sedanjim oblikom. Urejaven je lepo in prinaša res izbranega.

Dne 4. sept. sem prisel k sotrušniku, ki se je svoječasno priglasil po mojem priporočilu za začetnika, ki pa ni postal aktiven. Ker sem bil od tega poštan, sem želel, da bi ga vrsil kdo drugi, ali nada v tem slučaju se mi ni izpolnila. Izročil mi je po tem sestanku naročnino, katero je iztrjal od C. J., ne da bi jo pravočasno poslat kamor spa-

da, kar povzroča sitnosti in zame.

Prička me je zanesla na zapadno stran mesta na Dame Street, kjer sem se zgledal pri rojaku J. K. To je moč vreden posameznika. Po par žaljivkah je rad obnovil naročnino in poslovila sva se prijateljsko. Zatem sem obiskal naročnico F. W., ki je zavedna sodržinu. Obnovila je naročnino za celo leto.

V nedeljo 8. sept. sem se podal na Pullman. Ampak poletje pačni se pri kraju in ljudje so bili večinoma z doma. Imajo svoje avte, pa porabijo nedelje za odih, kje na prostem. Ustavlil sem se pri s. Joe Hrovatu, on je bil zaposlen pri delu s podzidavanjem hiše, njegova soprona, kako vlijudna ženska, mi je pa obnovila naročnino. "Moj mož dela," je rekla, "pa ne bo danes mogel nikam s teboj." Medtem je prišel še en, da sva se prijateljsko pozdravila in dejal je, da ob drugi prilikoi, ko ne bo zadržan z delom, bova šla v skupaj na agitacijo. Pa tudi ljudje bodo bolj doma, kajk pa so v tem času.

L Tome je bil že večkrat z menoj. Bil pa je ob tej prilikoi istega mnenja kot prej omenjeni. Obnovil je naročnino in sva se prijateljsko poslovila.

Pot me je zanesla k Chas Jakšetu. Radi nočnega dela je počival, da se včasno je opisal, zato tu ne bom ponavljal podrobnosti. Slovencev že večkrat, da so aktivni v stevilnih podpornih društvih in pevskem zboru. Tudi klub JSZ imajo, ki je pač aktiven kolikor v danih okoliščinah more biti, toda se bi dale izboljšati. Potrudil sem se večkrat, da bi v nji razširil "Proletarca", in naši pulmanski sodruži ter somišljeniki so mi pri tem sil na roko, toda uspehu nihile v taki meri, kajk bi ga človek zeljal, in kakršen bi tudi lahko bil. Slovenska naselbina na Pullmanu ima svoje karakteristike, in upam, da mi rojaki ne bodo zamerili, ako jih tu nekoliko omenim. Je napredno v tem smislu, da nima fare in da ojeni stavnovniki niso člani cerkvenih občin, toda kar se delavškega gibanja in Proletarca tiče, je konserватivna do skrajnosti. Poslednega zanimanja za čitanje v splošnem nisem opazil. "Proletarce" je nepriljubljen in mrzljaj, proti njemu segajo že leta in leta nazaj. O socialistih posebno o onih, ki so v uradih, mora poslušati le kritike, ki so največkrat naravnost absurdne. Skupaj se dognati, čemu nasprotovanje "Proletaren", pa sem izprevidel, da zato, ker je socialističen in "brezverski". Svoobdelovstvo je pri mnogih le rahla skorja, znotraj pa so se vedno prežeti klerikalne vzgoje, pa etati se ponosajo, da ne hodijo k maši. Fare nimajo: najbližja slovenska cerkev je v South Chicago, teda Pullman je prav malo podprt. Ob enem opozorjam vse sodruge, ki imajo nabiralne pole v strankini organizatorični fond, da iste prinesajo na sejo 21. septembra. Opozorite na to zborovanje, tudi druge, in povabite s seboj somišljenike.

Tajnik kluba št. 114.

So slučaji, kjer mož in žena v prepričanjih nič ne soglašata. Predsodki, ki jih je upela ljudem v glavo nazadnjaska vzgoja, so pri enih tako močni, da segajo v fanatizem. Spomnjim se dveh zakoncev, ki se nista z ozirom na delavško gibanje prav niti vjemala. Ona je smatrala vse, kar ima zraven besedo socialistickem, za pregresno, možu pa je dopovedovala, da je zapeljan, da ga bodo brezverci pogubili itd. Njuno življenje vsele teh sporov ni bilo prijetno, das sta bila drugačne prijatelja. Končno je bil predlog, da bo on njo poslušal, kar ima proti njegovemu preprinciju, ona pa njevje arumenti, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Zato se iz klerikalnih in drugih brezverčnih listov ni naučila kaj posebnega in mu je pravila le to, kar so ji narekovali utepeni jih predsodki, on pa jih je rekel: "Jaz ti bom bral vsak teden kaj iz Proletarca." Spava se je dejala, kajk da ga noč poslušati, a bil je prijazen v svojem pričevanju in ga je poslušala. Po prečitanju pa jo je vpraševala, največ, kaj je proti prečitanem, na pevce, kaj je proti prečitanem članiku, v čem misli, da je gresen ali škodljiv. Ponovila je svoje običajne trditve, ali polagoma jo je s tem čitanjem pridobil v podobu, da se je začela za list tudi sama zanimati in s časom, da je sama najprvo prebrala. Danes je zavedna sodržinu in dobro razume socializem. S prijateljstvom in potrežljivostjo moža v skupnosti z občinstvom, da je bila priveden na pot spoznanja.

Ni Pullmann dobite, kakor poslovod, rojake, s katerimi se je večje pogovarjati. So razumnii, če ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v skritem koticu živi v njih še vedno misel, da mora vse skupaj, s katerimi ji je dokazoval, da je on v pravem, in da bi mu moral ona pomagati. Vsestranska mladost seveda ne koristi nikomur. Upeljene trupla smatrajo za nekaj kar se ne bi smelo dopustiti. Neke v

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zvezde.

NAROČNINA za Zedinjenje države in Kanade, za celo leto \$10.00; za pol leto \$1.75; za četrt leta \$1.00.— Inozemstvo: za celo leto \$2.50; za pol leto \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v stavki tekocega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.

Established 1906

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address:

PROLETAREC
3638 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone Rockwell 2864.

"ROJSTVO VELIKE IDEJE"

Cikaški dnevnik "Daily News" pravi v editoriu, da je francoski premier Briand s svojim predlogom za zedinjenje evropskih držav povzročil "rojstvo velike ideje". Briand misli, da je položil vogelni kamen Zedinjenim državam Evrope, omenjeni dnevnik pa domneva, da je tako mnenje preoptimistično. Vse, kar mu призна, je "rojstvo velike ideje".

Pa je v veliki smoti. Izvor rojstva ideje za zedinjene države Evrope sega že dolgo nazaj.

Socialisti so jo zapisali na svoji prapor ter jo nagašali v svojih programih, razpravah in pisih, od začetka svojega gibanja. Kapitalizem Evrope uvideva, da bo moral razdržen podlžci močnejšemu ameriškemu kapitalizmu, pa je priznal vrednost združevanja preko nacionalnih mej.

Pred leti je bila "mednarodnost" še veleizdajniška, ki so jo mogli propagirati le "mednarodni socialisti".

Vse je razvojno. "Utopije" postajajo možnost in jutri realnost. Socialisti od vsega začetka propagirajo družbo narodov. "To so sanje", so rekli v državnih krogih ozkotornih vlad, toda že med vojno so spoznali, da je nekaka mednarodna forma potrebnata, pa so z velikimi gestami ustanovili ligo narodov. Vojna je blaznost, so trdili socialisti, pa so bili vsled tega tironi v zapore, ustavljali in plenili so jim liste ter jim jemali mandate v zbornicah. Danes priznavajo že mnogi kapitalistični mogotci, da je vojna res blaznost in so se začeli resno ukvarjati z mališjo oomejevanju oboroževanja ter drugih metod za reševanje mednarodnih sporov.

Polagoma svet uvideva, da socialisti le niso bili "utopisti", nego ljudje, ki so znali in znajo gledati v bodočnost, med tem ko je kapitalistični svet gledal le pred predse in oboroževal deželo proti deželi, hujškal narod proti narodu in netil sovraštva v interesu svojega profita. Razvoj pa je dokazal, da morejo iti samo tako da leč in nič več, pa iščejo strugo, ki bi imela lažje toke, in tako so — hočeš nočes — prisiljeni sprejeti socialistične "utopije". Kapitalistični listi tega seveda ne priznajo, kar je navsezadnje čisto vseeno. Socialistom ni za priznanje, glavno je, da se svet pomika v pametnejšo uredbo, iz katere ne more priti nič drugega kakor socializem.

Grozje sedaj najvažnejši problem

Prihajamo v tedne "prešanja". Pogovor v tej "sezoni" se suka največ o sodčkah, o kakočnosti grozja, o prešah, kdo je lani napravil boljšega, čemu se je temu pokvarilo in kaj bi bil moral storiti, da bi preprečil to neprijetno "nezgodno".

V teh pogovorih izveč, da ga ima ta še od lani 50 gl., oni celo "tri sodčke", in pouči se o cehah, ki jo ima sedaj "grozni sok" od lanskega leta ter o marščem drugem, kar ima zvezo z deli, z katerimi se narod muči preprečiti "žejo".

Razen o prešanju je važen predmet tudi kuha, ki pride na vrsto kmalu po prvo storjenemu delu. Ljudje rabijo kaj malega za "medicino", pa se pripravijo. Ponekod se izvršuje oboje precej "javno", posebno pa prešanje, ali so tudi kraj, kjer pripeljejo grozje v hišo ali klet ponodi in vse proses je potem skrit, da ga ne zapazijo, nekaj pa prohibicijskih mož ali pa zlobnih sosedov, ki radi "zatožijo".

Svoječasno je bilo prešanje poklic, ki so ga razumeli le rojaki iz vinorodnih krajov, danes pa so Gorenji v njemu prav taki večaki kakor rojaki iz vinskih goric. "Vsega se človek navadi," pravi pregovor, ki se, vsaj kar se "prešana" tiče, ne moti.

Zadnji dnevi septembra, ves oktober in tudi še november so meseci, ko razprave o korupciji glavnih odborov domačega prestanejo in tudi drugi problemi se nekako umaknejo v ozadje. Vse živahnejše pa postane pozneje, ko se iskri v časih produkt, namenjen ženim in tistim, ki pijejo neglede če so ženji ali ne.

ČIŠČENJE V RUSIJI

Vsako leto ima ruska komunistična stranka sezono čiščenja. Vse, kar je v nji slabega, se iztrebi, in v nadomestilo se sprejema do prihodnjega čiščenja nove člane. V vsi sovjetski Uniji ima okrog 1,200,000 članov. Lahko bi jih imela več, ampak sedaj jih ne potrebuje. Hoče pa, da so tisti, kar jih ima, drug k drugemu enoten, dobro delujoč aparat za izvrševanje navodil sovjetske vlade in kominterne. Kar je v nji trockijevskega, mora ven, enako je izdan potni list iz stranke vsem, ki so dobili tekom leta v raznih tajnih in drugih zapiskih slaba spričevala.

V Zedinjenih državah trajala sezona čiščenja v komunistični stranki 365 dni v letu, v prestopnem letu pa en dan več. Čudno je, od kje se nabare v čisto edino pravo stranko toliko ne snage, in še bolj čudno je, da je član, ki je bil včeraj voditelj, glavni tajnik, revolucionar, priznan komunistični evangelist itd., kar preko noči izključen in proglašen za renegata, izdalca sovjetske Unije in revolucije, za trockijevca, nevarnega oportunistika, kontrarevolucionarja, sovjetskodemokrata itd.

Prošle tedne je bil poleg krdela drugih voditeljev izključen tudi Benjamin Gitlow, ki je bil do nedavna še v prvi klopi in lani celo komunistični kandidat za podpredsednika Zedinjenih držav. Kar naenkrat pa je postal iz Pavla Salvel, namreč tisti, ki so ga izključili, so dognali na njem to nelepo svojstvo, in Gitlow ni več uradno priznan revolucionar. Enaka neprilika je doletela tajnika komunistične stranke Jey Lovestona. Do izključenja je on izključeval z odobrenjem Moskve, potem pa se je kolo sreča zaobrnalo, in nekega vročega newyorskega jutra mu je komunistična straža pred uradom stranke edino pravih revolucionarjev naznana, da od 5. naprej ni več tajnik, ne bo dobival več plače, ni več član in ni več priznan borec za revolucijo, nego je proglašen z vsemi potrebnimi formalnostmi za renegata, izdalca sovjetske Unije itd., itd. Medtem pa se čiščenje nadaljuje, kot običajno.

"NAROD JE IZPREGOVORIL"

Naše cerkve imajo dolgove, gospodje svečeniki morajo živeti, oltarji potrebujejo novih kinčev, sestre žele boljša stanovanja, in Lemont bi se rad razširil po hribu. Vse to stane. Treba je dolarjev. Če vernik potroši enega za koncert "ljubljanske srajce", ima enega manj za "sveto vero".

Tako se je primerilo, da se je raztrogotil fajmošter v Wisconsinu, katerega srednje ime je Sodeček, in njegov duh deluje iz sodčka. Po gentlemanšku je ozmerjal go. Pavlo Lovčetovo in pa svojega krčanskega brata Lojzeta Pirca, ker je ponatisnil članek "ljubljanske srajce" (ge. Lovčetovo) o njenih ameriških vtiših. Nič ni povdala takega, da se bi moral zgratati pijanc, kaj šele trezen človek. Ampak Rev. Cerne se je prav po furmansko razčesnil ter vpil in zmerjal, kramarji pri "Am. Slovencu" pa so se smehljali ter mu z velikom naslovom priobčili pijani izbruh.

Sedaj je "narod" izpregovoril, pravi "Am. Slovenc" z dne 12. septembra, v dokaz pa citira pisma dveh — frančiškanov. Včasi je bil cesar narod, zdaj so pa frančiškan. Inteligenca "naroda" (frančiškanov) je razvidna iz slednjega frančiškanskega pisma "rev." Černetu:

"Se nikdar nisem tako imenitnega članka bral v "Am. Sl." kot baš to rajzo izpod twojega presa. Fest si počil . . ." Rev. Kerubin, O. F. M., Lemont, Ill. Well, some kerubin allright, allright.

Drugi: "Bravo! Prav z gorenjskim kolom ste jo obdelal in po zasljenju. Gladiatorska kri se vedno polje po Vaših žih." Rev. Hugo, O. F. M., Cleveland, O.

"Am. Sl." je citiral ta dva pisma in zaključuje po zašpinjeni klobasi, da je narod "rev." Černetu: "Odločen nastop" naravnost hvaležen.

Duševna plidost slovenskih ameriških duhovnikov (s par izjemami) je brezmejna. Ničnino, da je slovenske klerikalce v starem kraju sram svojih bratov tostraž luž in jih ignorajo.

Čulkovski:

VOJNA S PLINI

Obeta se nam sijajna bodočnost, na vsej poljih se zelo napreduje. Nič več ne bo v modi krvoljčnost.

Humaniteta ji naj nasleduje.

Nekaj smo sovraža z bombami pestili in s krogljami prebijali uporna čela; zdaj mu bomo pa s plinom podkadi, da mu bodo pljuča in koža pregore.

In je v zaledju vsa sovražna zalega bo zadušena, predno prav se zave: ves njen živež, polja, dom in priprtega bo unjena od divne iznajdbe nove.

Samo ne vem, kaj bo potem z junaštvom, vojna romantička vsa bo šla k vragu; navdušiti težko bo narod s sovraštvom, ker isto grozilo bi lastnemu pragu.

Moje srce si pa na tistem želi, da bi se ga čimprej tudi v laboratorijsih nasrkal, da bi od plina kemiki vse,

ki ga v ta namen proizvajajo, najprej počkali!

AFORIZEM.

Junak je človek le tedaj, če izvrši veliko, pomislo delo iz svoje volje, iz svojega preprica.

Junaki so bili tisti, ki so se bojevali za svobojo, ne pa tisti, ki se bojujejo za zatiranje.

KOMUNISTKE V MOSKVI V VOJNI PARADI

"Me nočemo vojne, toda smo pa vsak čas pripravljene boriti se za Sovjetsko Unijo, kadar bo napadena," se je glasila izjava ženske komunistične organizacije v Moskvi po prelomu diplomatskih stikov s Kitajsko radi spornega vprašanja vzhodno-kitajske željenice. Slika pokazuje mlade komunistke, ki korakajo v vojaški formaciji s puškami na ramenih v demonstrativni paradi, ki se je vrnila nedavno v ruskem glavnem mestu proti kitajski vladi.

VŠČIPCI

Zbirka ljubimskih oglasov iz "Jutra"

Namesto "Vščipcov" je sotrudnik te kolone zbral iz ljubljanskega "Jutra" male oglaške, ki jih priznava pod naslovom "Dopisi" in "Ženitve" na način, kakor npr. priobčujejo dnevniki male oglaške z označbo "Want ads".

Evo tožb po ljubljini, izrazovih brezpostopanja, klicov po družbi, kajti težko je človeku samemu biti.

Veseljak mlad, nadrebudna duša, ki jo je psekde pahlil v temne gozdove tujine, prosi in kliče svoje rojakinje razvedrilu. Neanonsime dopise na ogl. oddelku "Jutra" pod Šonja in Zdenko.

Katera Ptujčanka, mlada, luščana in navrhana, bi hotela v ostri diskretnejši korespondenti ofenzivni nastopiti proti bogatuemu, mlademu rojaku v tujini? Diskrecija ēastna! Neanonsime dopise na ogl. oddelku "Jutra" pod Šonja in Zdenko.

Simeon mlad, nadrebudna duša, ki je psekde pahlil v temne gozdove tujine, prosi in kliče svoje rojakinje razvedrilu. Neanonsime dopise na ogl. oddelku "Jutra" pod Šonja in Zdenko.

Zamurček — Čez nekaj dni v bližini. Hrepenuj po svidenju. — Zamurček.

Beločrtnice, pozor! — Jaz bi se rad ozenil! Katera me hoče? Ponudbe na ogl. oddelku "Jutra" pod Šonja in Zdenko.

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Hudiček! — Neprestano hrepenuj, koprni, mislim in čakam. Pridi, pričakuj!

Potreben je iskren razgovor, da se sporazumeva. 18. maja pisala, da bo vse kot želiš — samo videš. — vse imam zagrenjeno. Te ljubini!

Svetišča — Nestrpno čakam pismo. — Vedno s Teboj. Hrepenuj, neizmerno. — Samo Tvoj Duško.

Pridem 14. t. m. s prvim vladom. Prosim, čakaj! Poljub. Tvoja Muea.

Boljševik — Čez nekaj dni v bližini. Hrepenuj po svidenju. — Boljševik.

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Črnička — Čakam v sredo ob 10. uri na določenem mestu. Pridi, pričakuj!

Joško Omen: Za Solncem

(Nadaljevanje.)

V Nici se je rodil Garibaldi, kjer ima tudi spomenik. In Maseau. Paganini je umar tu v hiši št. 14 rue de la Prefecture. Ob morju ima eno najlepših promenad v Evropi; znam pod imenom Promenade des Anglais.

Posebno zanimiv del Nies, katerga navadno ameriški turist ne vidi, je staro mesto. Stisnjeno v hrib z okini, vijugastimi ulicami, je pravi tip starega provincialnega mesta. Na vrhu hriba sredi horov, oljč, oranz in figovih dreves stoji napol podrt grad s krasnim razgledom na morje in na gore. Žena se je čudila, ko sva opazovala otroke, ki so se napol nagi igrali po hribu — od kod tako zdruji in zagoreli. Res je, da nikjer na jugu, izvzemši Dalmacije, nisem videl tako zdravih in močnih otrok.

V Nici sva ostala štiri dni. V tem času sva napravila par izletov v Maritinski alpe ter čez Grande Corniche skozi Mont Bonon, Menton, Monte Carlo, Monaco in nazaj.

Izven krasne lege in starih razvalin Nica nima kaj posebnega. Je v nji par muzejev, nekaj cerkva, toda nič takega, česar bi človek ne smel zamuditi.

Pozimi je tu veliko življena. V kazinah, palačah, hotelih, gledališčah, povsed je vidno, da se tu zbirajo svet, ki ne poza skrbi za vsakdanji kruh. Seveda, tudi delavej so tukaj, toda pač služijo onim, kateri ne pridejo sem radi dela. Vsakdo je gotovo že čul od slovitega karnevala v Nici. Ali kdor ljubi morje, višnjevo morje kot je samo Sredozemsko, z divno obalo, kakršno so si mogli zamisliti le bogovi, nač ob priložnostih potovanja ne pozabi priti v Nico. Ne bo mu žal.

Ena najlepših cest v Rivieri, ki te popelje visoko v gore, je pot čez veliki rog (Grande Corniche). Ni dolga pot. Ob 1. popoldne iz Nice in ob 7. zvečer nazaj. Stane 25 frankov (en dollar) za osebo. Pot vodi visoko v gore z nepopolnimi razgledi mimo starega mesta Eze, mimo nebroj starih sevojskih in saracenskih gradov, prepovednih prahistoričnih votlin, gozdov, oljkihodov, vinogradov, vili itd. v staro, lepo mesto Menton, kafero leži v zatišju visokih gora in je po svoji legi najlepše zimsko letovišče na Rivieri. —

Pot nazaj proti Monaku pelje po visokih čerih ob obali. Prvo mesto je Monte Carlo.

Monte Carlo! Vsekakor slovito mesto igralnic — a zame razen lepe lege, velikega akvarienega muzeja, v katerem so kolekcije globoke oceanškega življenja, nima pomena. Omenjene kolekcije je omogočil pokojni monaški princ Albert, pač z dohodki igralnic.

Toda kaj pa kazina! Vsakdo se zanimal tudi zanjo. Kaj pada, šli smo v kazino. Vsi turisti, posebno še ameriški, jo obiščejo. — Vstopina je samo 10 frankov za ves dan, kar znači, da imaš dostop do vseh igralnic v nji, izvzemši privatnih. Igra se za denar bacarat, trente et quarante, roulette et noir in roulette.

Ali stari Monte Carlo, kjer je bilo izgubljeno in se še izgublja toliko premoženj, ni več kot je bil nekdaj. Tudi kruperji niso več tako elegantno oblečeni kot nekdaj. Vzrok je, da so mu igralnice v letoviščih Douville, Biarritz ter San Remo vzeljeli precej prometa. In stari princ je umrl.

Ali tradicija je tu — ime, ki mu ga ne vzame nobena druga igralnica na svetu. To sem misil, ko sem gledal stare oguljene stole in svetle obumljene oblike kruperjev v sluhedri "Sale des Jeux".

Da se se igra, je evidentno. Vse može se bilo zasedene. Ko je vstal eden, so bili stirje drugi pripravljeni, da vzamejo njegovo mesto. Jaz se nisem dolgo drenjal okrog miz. Šla sva ven z ženo, ogledovali mesto, obrežje in vrtove, ki jih je dovolj v Monte Carlu. Tudi "skalo samomorov" sva si ogledala. Lep razgled je z nje na divje čeri in pečene moreje spodaj. Marsikdo je pogledal dol. Nihče ne ve številu oih, ki so se zarzli v nizino.

in si predstavili beraštvo, ki jim je usojeno po izgubljenih imovinah, katere so pustili v igralnici. En skok ... in vse je končano. Sreča je opoteča.

Skozi krasni Monako, mimo lepih palac in vrtov, skozi Beaulieu in Beausoleil sva slika nazaj v Nicio.

Ko sem bil v Mentonu, sem prvič prestopil na italijanska tla. Nas z ameriškimi pasepatorji so takoj pustili mimo, Francosom navadnim potnim listom pa samo 150 korakov od meje. Tu sem prvič priliko videti vladivo vladivo ali tudi precej arogantne Mussolinijeve fante.

Meja med Italijo in Francijo je tu silno zastražena. Na francetki strani še ne vidiš toliko vojakov. So v večini po redutah v gorah. Ali na italijanski strani vse mrzoli uniform. Ko sem dva dana pozneje formalno prestopil italijansko mejo pri Ventimiglia, sem se bolje seznanil z njimi.

Ameriški turisti nimajo nikjer posebnih težkoč ob mejah. Tudi v Italiji nismo imeli nobenih stnosti, izvzemši, da moraš imeti pasepator viden pri sebi. Viza za Italijo ni potrebna. Tudi na meji, če poveš da si Amerikanec, ti ne gledeš kovčegov.

Ko si prešel mejo, se vse del komodo v vlak in se oddahnili, češ, "Sveti kriz božji, bo že za en čas", že jo primaha zeleno obleten vojšak, pokloni se in se izlitra: "Pasepator". Pokažeš ga ves v zadregi. Vojšak spet salutira z "gracieja" in gre naprej.

Kakih dvajset minut pozneje je primaha drugi, pot v sivi uniformi — in ponovni se isti proces. Zelo so vladivo — tako vladivo, da bi jim človek najraje pripeljal eno —

Vsi vlaki v Italiji, bodisi ob meji ali v notranosti, imajo vojaško spremstvo. Seve, enkrat v notranosti te puste v miru, le ob času do časa vidiš vojška, ali oboroženega fašista korakati po hodniku vozov. Vlaki v severni Italiji so v večini elektrizirani. Ali tudi ostali, če ne bi bilo radi dima (rabijo neke vrste "cenen premog) so zelo čisti. Priznati moram, da voda povsed lep red.

Italija, umetniška Italija, se mi je zelo dopadla. Tudi kraji so lepi, čeprav je dovolj reviščne, posebno proti jugu. Ali gledati tiste črnozrajenke je bilo zelo mučno, da ne omenjam še stotine drughin uniform, ki jih nosijo Viatorjevi vojški. Na kratko pogled: Italija je dežela uniform in sutan.

V Genovi, ki je bila naša prva točka v Italiji, sva ostala pol dneva. Je eno glavnih pristanišč Italije in šteje 311,000 prebivalcev; ima zelo slovito zgodovino. Ustanovljena ob Ligurijev postanih rimskih. Obogati v križarskih vojnah, bije nebroj bitk s Pizo, Benetkami in s Turki. Republika od desetega stoletja do devetnajstega. Tu so divjati srđiti boji med Gelfi in Gibelinimi. L' 1800 postane last Francije in 1815 pa Sardinije.

Ima masivne srednjeveške palače, ozek vijugaste ulice in dovolj cerkv ter muzejev. Tu je tudi rojstni kraj Kolumba. Naša prva večja postaja v Italiji je bila Pisa. Nisava se ustavila toliko radi visečega stolpa, ampak radi katedrale, ki je ena najlepših v Italiji.

Pisa, ki leži ob reki Arno, se nahaja nekako na pol pota med Genovou in Florencijo; ima 70,000 prebivalcev. Premagana od Rimom l. 180 pr. Kr., okrašena s templji od Augusta in Hadrijana, je postala zdaj v srednjem veku tekmec Benetku in Genove. Tudi je v večjih morskih bitkah premagala Saraceene (Mavre). Počela je proti papeški, in premagana od Genove je l. 1406 prisla v posest Florenciu in Rimu.

Dalje prihodnjic.

Skoraj vsak turist, ki pride v Italijo, se ustavi v Pisi, da si ogleda "Viseči stolp". Kdor pa ljubi umetnost in jo skuša razumeti v kolikor jo pač lajik more razumeti, si gotevo ogleda to slovito priznico, posebno še, ako drži njegova pot proti Florenciu in Rimu.

Licne tiskovine, hitro in po zmernih cenah, vam izdelata

TISKARNA "SPRAVEDLJOSTI"

Last Češke federacije S. P.

2534-36 So, Kedzie Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 3333

"Proletarec" se tiska pri nas.

KONCERTNA TURA G. BANOVCA IN GDČ. ROPASOVE

Ko sem stisal njega, se mi je zde-

lo, kakor da nam govori: Tukaj,

draghi rojaki, polagam pred vas

svoje srce, svojo dušo. In objel

nas je, priklenil nase in nas pe-

bil tja v zelene doline in temne

gospodarje naše lepe domovine, ob

jezera in na obrežja rek, zde-

fante, ki vasujejo in prevejajo

sred vasi, pod okna lepih deklek,

na zelene livade, v veselo družbo,

kjer vladata smeh in radost. Zde-

so mi je, kakor da nas je prije-

za roke in nas povedel ve iz zadn-

ih tovaren in delavnice, iz mest-

nega nemira in bedne vsakdanjo-

stvi in solnčno svetlobe in lepoti.

Užival sem divni glas Banovca

z vso dušo, radostil sem se lepoti

petja gla. Ropasove, toda niste

je prvič v Waukeganu.

Posesti naših umetnikov iz sta-

rega kraju bodo vplivali ugodno

na napredek tukajšnjih pevskih

zborov in socialistov, ob enem se

ponovno naučili eniti tudi svoje mo-

či toliko bolj. S stalnico umet-

nosti je vsako polemiziranje, ka-

kor je bilo omenjeno, škodljivo,

in ne cerkev, ne drugi, ne bi sme-

li smatrati, pa podajo umetniku

prijateljsko roko le če se njim do-

pade, to je, ako bi plesal in pel po

nihovih muzik. Kdor bi tako sto-

ril, ni umetnik, in to moramo ra-

zumeti.

R. K.

KONCERT G. BANOVCA IN GDČ. ROPASOVE V MILWAUKEEJU

V predzadnji številki Proletarja je F. N. opisoval napake, ki so bile storjene v aranžirani koncertne tute z. Banovca in gdč. Ropasove. Kad pričinavam, da se je pričel nastopalo z veliko lahkonostjo, ugovarjam pa opazki, da Banovce "daleč prekaša". Toreta Sublja. Za umetnika pač to ni nikaka več huma, dasi pisec žotičnih vrst gotovo ni imel slabega namena, ker vem, kako visoko ceni tega pevca.

Nastop ne bo prav nič v škodo, nego samo v korist, ako bodo naselebine poskrbele, da bosta imela koncerte v vseh, kjer ga je kolikor mogoče organizirati. Lepo petje dviga duha, in naši ljudje so potrebljni takemu užitku. Slabega petja imajo dosti dobrih slovenskih koncertov pa ne prav mnogo, posebno ne v manjših krajinah, kjer je pogovor za dobre zbere. Za boljši uspeh nujnih koncertov: kar se poseta in s tem dohodkov za pokritje stroškov tice, je zelo priporočljivo, da manjše naselbine med seboj sodelujejo ter se zedinijo za koncert v centru, dvorana pa naj bo vedno taka, da odgovarja koncertnemu priredbam.

Zelo radi nekateri govore o kulturni. Ob priliku takih posetov imamo priliko pokazati, če jo in v koliko jo pojmuemo. Ljudje, ki vsled lokalnih nesoglasij odkajajo sodelovanje, ali celo načajajo publiko na bojkotiranje, pač niso kulturni. G. Banovce in gdč. Ropasove bosta s svojimi nastopi pred Amerikanci in na radio postajah dyngula ne le ugled našega naroda, nego bosta seznanili drugorodni svet z našo pesmijo, kakor je to tako neuspešno delal tudi Tone Subelj. In ako smo narod, nam prav te vrste umetniki pomagajo pred svet, da nas spozna in da nas bo znal ne le po naši sposobnosti, variti razne pijače in po pridnosti, ki jo posudejo pri delu, nego tudi po naši kulturni vrednosti.

Ne entim potrebe in tudi ne sposobnosti, da bi presojal ta koncert s takozvanega umetniškega statiča, temveč želim podati o njem samo svoje mnenje: kot laik, kot eden izmed velike množice, ali bolje rečeno, mas, katero del sem predstavljal.

G. Banovce je nastopal predvsem kot umetnik med tem ko je Subelj nastopal kot umetnik in obenem pa kot eden te mase, oziroma boljše povedano, kot del duše te mase, katero je priklenil nase, katero je objel z vso veliko ljubeznijo svoje umetniške duše.

VELIKO ŠTEVILO POTNIKOV

ki so letos potovali v Evropo in kupili vožnje listke pri nas je priča o naši točni postrežbi.

Za božični izlet v staro domovino že sedaj prejemamo predvajene. MI PRODAJAMO PAROBRODNE LISTKE ZA VSE PAROBRODNE DRUŽBE.

Izvršujemo listine za izjave, prošnje za deklaracije o zakonitem povratku nazaj, prošnje za potne liste in dovoljenje za povratek v Ameriko in vse druge legalne dokumente.

PREPRIČAJTE SE

kako koristno za vas je, če pošljete denar z našim posredovanjem.

DENAR POŠILJAMO RAZEN V VAŠO DOMOVINO TUDI V VSE OSTALE DELE SVETA—POTOM POSTE IN BRZOJAVA—V INOZEMSKI VALUTI ALI PA V DOLARJIH. HITRA POSTREŽBA, NIZKE CENE.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

HANS KIRCHSTEIGER:

Pod spovednim pečatom

(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje).

Se enkrat je splaval duhovnikov pogled od okroglo škofove postave, od purpurne, nad trebuhom močno napete oblike, od kriza z briljantri, visetega na zlati veržici tja do gole Kristove prikazane razpelju. Potem je pogledal škofa tako ostrò v oči, da jih je moral pobesiti in odgovoril je s krepkim glasom:

"Kar je znano meni slabemu človeku, ni jo žel Gros otrokovo oče."

S teli besedami je izrekel sam sebi duhovno smrtno odsodbo. Sveti spovedni pečat mu n' dovolil, da bi govoril drugače. S tem pa je postavil tudi zvesto Lenko, ki je zapustila dunajsko službo njemu na ljubo, ki je zanj delala, ki mu je posodila prihranjeni plača, na laž. Spovedni pečat je zahteval to posredno obrekovanje.

"Tedaj je Magdalena Zehetner podla lažnjivka in samo službena tajnost preiskave jo more rešiti tožbe radi žaljenja časti pred posvetnem sodiščem. Tako hudo, lažnjivo, krivoprisežno osebo ste Vi, duhovnik, trpeli leta in leta v svoji hiši —" Škofova glas se je sedaj izpremenil iz globokega ogorčenja v ironijo, — "toda seveda, saj je bila Vaša mladinska ljubezen, tovarišica Vašega greha, mati Vašega otroka."

Kurja polt je obšla prečastno sodišče. Tako pokvarjen duhovnik sedi pred njimi in dibati morajo zrak, ki ga je okužil on. Kaj je pomagalo, da je župnik Hercog zatrjeval svojo nedolžnost. Otrok je bil rojen v hiši njegove sestre, ki je bila celo detetova botra in ga je vzgojila kakor svoje. Naihujše pa je bilo, da je njen mož pred škofovim inkvizitorjem, ko je prišel v hišo povsem neuljudno, zaloputnil vrata. Tako preziranje cerkvene avtoritete je žalostno znamenje propalosti obitelji, s katero je župnik v sorodu. Sad ne pade daleč od drevesa.

Nikdar ni misliti, da bi bila sestra tako ravnala, ako ne bi hotela zakriti greh svojega brata. V tej točki se je torej izpoznaš župnika so-glasno krivega — punktum.

Saj ne bi bilo tako hudo, ake le ne bi bil tajil tako trdovratno. Saj se zgodi dosti često, da doživi duhovnik očetovsko veselje, ali boje rečeno očetovske skrbi. Ali tedaj so krivci tako pošteni, da skesan priznajo škofu krivico, on pa ne spravlja stvari niti pred duhovnem sodiščem, temveč jo na kratko res z mesecem duhovnega zapora.

Ali tedaj je prišla druga točka obtožbe na vrsto: Ankino materinstvo. Tudi ta slučaj ne bi bil tako grozén, ake se ne bi bilo iz odsobbe v prvi točki izkazalo, da je ta oseba pravzaprav obtoženčeva hči.

Tam ob steni je bilo naloženih vse polno spisov, v katerih se je lahko čitalo črno na belem, da so tekom let prisile dve, tri osebe, ali tudi njih več v dotiko z duhovniki. Glavno je bilo vselej, da ni prišla stvar v javnost. Ako se je dotičnik spokoril, tedaj je bila njegova krivica pokopana v tistih spisih. Ali v tem slučaju se gre za krovskrumb. In še groznejša je stvar, ker krivec tudi celo še po duhovnih vajah, ker ga niti najtemeljitejši poskusi izpreobrnitve v samostanu niso izboljšali.

Tudi sedaj ga ni pripravilo dobrohotno prigojanje zagovornika od tega, da bi priznal.

Zopet je začela dolgotrajna razprava. Od anonimnega pisma, ki je opozarjalo škofa na nezvestno duhovnika pa do preponižnih in velespoštivih poročil župnijskega upravitelja Grossa se je precitalo vse spise.

Nenkrat, sredi enakomernega čitanja, je telebnih obtoženih župnik na tla, kakor bi ga bila strela zadela. Sicer se je čitalo tudi poročilo o Ankinem samomoru tako dolgočasno, kakor da se je govorilo o mrtvi mački; ali za župnika, ki še ni vedel ničesar o smrti njegove varovanke, je bilo to poročilo udarec, katerega tudi tedaj ne bi bil mogel pretrpeti, ake nebi bilo dolgotrajno jetništvo v samostanu popolnoma oslabilo njegovih živcev.

Kaj mu je šlo vse po glavi tekom kratkega trenotka, ki je pobil njegovo telo? Ankina mrtva! Samomorilka! In on je bil morilec, ker ni pravočasno poskrbel za njo, ker ni smel govoriti in ničesar storiti zaradi spovednega pečata. Morilca je naredil iz njega spovedni pečat, ki mu ga je pritisnil zapeljivec na usta.

Ako bi bil postal takrat Lenkinio hčer k sestri, kakor nekdaj njeni mater, tedaj — ake bi — ake bi — ali pred vaskim "ako" je bil spovedni pečat — in sedaj ne more ničesar več misliti.

Kakor mrtve je ležal na tleh, s hrbotom na slonjen na stol. Dva škofova tajnika sta ga tako namestila, a roke, s katerimi sta se bila dotačila takšega grešnika, sta takoj obrisala ob posvečeno duhovniško obliko.

Seja je trajala dalje. Bila je že ena ura in sodniki so že hrepeli po kosilu, ki se vendar ne bi smelo popolnoma ohladiti zaradi takega človeka. Ako bi bil takoj priznal, bi bil že vsekdaj lahko pri mizi.

Toda sedaj je prišel konec. Ta omedievica — ake ni bila komedija — je ravno tako dokazovala župnikovo krivico, kakor samomor njeve preljevice.

"V vodo je skocila, ker je bila sokriva, ker ni hotela preživeti sramote, da je postala nosna od lastnega očeta in ker ni hotela pričati proti njemu."

Župniku je zavest njegove lastne krivde končno pobila. Ako ne bi bila ta oseba njegova hči, ake ne bi bil njegov greh kriv njeni smrti, temu bi omeljal? Saj konča mnogo ljudi samomorilko in noben duhovnik ne pade zato v omem.

djevec. Pobožni upravitelj v Gospojni se ni onesvestil zaradi tega — nasprotno. Z vsemi nmočmi je branil pravice svete cerkve in odrekel je samomorilki cerkveni pogreb. Odločno je protestiral, da se pokopanje take osebe na pokopališču. Hvala Bogu, da ima cerkev še take duhovnike, ki izravnajo pohujanje župnika, kaščen je Hercog, pred očmi sovražnega sveta.

Ko je prišel končno zagovornik do besede, je bila za župnika res prava strica, da je bil brez zavesti, kajti proti takemu zagovoru bi moral posredovati, kar bi bilo le posiblalo njegov počelo.

Po izkazih cele obravnave tudi duhovni advočati ni mogel dvomiti o krivici svojega klienta. Tudi se ne bi bil upal, izraziti najmanjši dvom, kajti tako bi bil prišel v nasprotje z vsegadnostjo škofa in to se ne sme zgoditi sedaj, ko je prosil za kanonikat.

Skušal je opraviti župnika s tem, da je navepel druge napake za vzrok njegovega globokega padca.

O duhovniku, ki je bil vedno svobodoumnega mišljenja, ki je posedal z brezbožnimi ljudmi v železniškem odboru, ki je pehal najboljše stebre stranke v občini v ozadju, da, ki se celo ni udeležil katoliškega ljudskega shoda, ki je dal protestantu prenočišča v župnišču in je kosiš z njim ob eni mizi, o takem duhovniku ni bilo misliti nič drugega, kakor da ga pusti Bog globoko pasti.

Duhovnik, ki ni imel ljubezni do svete cerkve, ljubezni do svojega škofa, česar plemenito srce je globoko užalil s svojim trdovratnim tajenjem: duhovnik takega srca, ki je bilo hladno in brez zanimanja za svete interese tiskovne družbe, ki ni daroval nikoli vinarja za katoliški voljni sklad — je moral odpreti svoje, od duhovnih časopisov zapeljano srce, pregrejani zemeljski ljubezni.

"Ako torej zaslubi moj klien kazen — in da jo zaslubi v polni meri, je nedvonomo — tedaj jo zaslubi predvsem kot liberalen duhovnik. Njegova svobodomiselnost, njegovo prosto, protestantsko mišljenje, je predvsem kaznivo. Vse drugo je le posledica njegovega necerkvenega mišljenja in občudovati moram potrebitnost našega obča ljubljenega, premilostljivega, prečastitega višnjega pastirja, ki je toliko časa trpel takega duhovnika v vinogradu Gospodovem."

Posvetovanje duhovnih sodnikov ni bilo dolgotrajno. Ko je izrekel škof s svetim pogledom proti nebu "kriv je", je bila kmalu izrečena soglasna obogoda na župniku, ki je težko sopeč ležal na tleh. To je bil jasen dokaz za pomoč svetega duha, ki so ga bili klicali začetkom seje z "veni sancte spiritus".

Kazen, ki so jo izrekli nad obsojencem, je določila, da se mu vzame župnijo; obenem se je izreklo suspensijsa a sacris. Razpolaganje z osebo bivšega župnika se je prepustilo pravičnosti in dobrui volji škofa.

Zadovoljen z uspehom razprave je vsakdo pograbil na karton prilepljen vzorec molitve; vsi so poklekni in so skupno molili "Gratias agimus tibi Domine".

Kmalu ni bilo nobenega izmed prečastih udov škofovskega sodišča v dvorani. Stenska ura je odbila pol treh in apetit — o lakoti seveda ni govor pri kanonikih — jim je požurnil korake. Dolga svilnata krila ob rokah so jim frifotala ob urni hoji semterja kakor golobove peroti.

Potprečljivo so poslušali strogi sodniki doma kazenske pridige še strožjih kuharic zaradi dolgega izostajanja. Samo škofovi pisarji so imeli še opravky s spisi in so se na tistem pogovarjali o razpravi. Svoje prepričanje je moral seveda vsakodan zatajiti. Mladi duhovniki so poznavali prečastitega upravitelja Grossa že več let kot tovarisko. Vedeli so, da je "streber" prvega reda in poznali so tudi njegovo preteklost. Ali izreči niso smeli svojih najtajnjejših misli niti med seboj. Saj so imeli sami željo, da bi se povspeli in zato ni smeli zaupati drug drugemu. Vsakodan nepravidno besedo bi se bilo gotovo že v prihodnosti uru naznanihlo škofu.

Sedaj sta prišla tudi meniha, ki sta bila zjutraj prilepljala jetnika sem, da ga odpravita na škofov ukaz do daljnje odločbe zopet v samostan.

S kreplimi rokami sta pograbila otrpenjenega na obč straneh ter sta ga odvlekla na dvorišče, kjer je bil voz že pripravljen. Hladni zimski zrak je zavel okrog smrtno bledega lica ostvarejnjega župnika in mu je spravil kri zopet v gibanje. Odpri je oči in menda se je zopet osvestil; kajti s svojimi slabimi močmi se je branil menihov, ki sta ga držala. Nikakor ni hotel sestri na voz. Toda štiri čvrste roke so kmalu užugale njegov upor. Dvignili so škofovega kaznjenca na voz, tudi obo meniha sta prisledila, voz se je zaprl, kočija je švignil z bicem po konjih in drdtje se je odpeljala kočija skozi duri škofove palace.

Hladni zimski zrak je ležal na tleh, s hrbotom na slonjen na stol. Dva škofova tajnika sta ga tako namestila, a roke, s katerimi sta se bila dotačila takšega grešnika, sta takoj obrisala ob posvečeno duhovniško obliko. Seja je trajala dalje. Bila je že ena ura in sodniki so že hrepeli po kosilu, ki se vendar ne bi smelo popolnoma ohladiti zaradi takega človeka. Ako bi bil takoj priznal, bi bil že vsekdaj lahko pri mizi.

Toda sedaj je prišel konec. Ta omedievica — ake ni bila komedija — je ravno tako dokazovala župnikovo krivico, kakor samomor njeve preljevice.

"V vodo je skocila, ker je bila sokriva, ker ni hotel preživeti sramote, da je postala nosna od lastnega očeta in ker ni hotela pričati proti njemu."

Župniku je zavest njegove lastne krivde končno pobila. Ako ne bi bila ta oseba njegova hči, ake ne bi bil njegov greh kriv njeni smrti, temu bi omeljal?

Saj konča mnogo ljudi samomorilko in noben duhovnik ne pade zato v omem.

Iz delavskega zadružništva Slovenije

(Izvirno)

Ljubljana, avgusta 1929.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana, so slovenske zadružne zveze — Zadružna Zveza v Ljubljani, Zadružna zveza v Celju, Zveza slovenskih zadružnic v Ljubljani in Zveza gospodarskih zadružnic v Ljubljani, ki predstavlja skoraj vse zadružne na Slovenskem, sklenile letos ob pričetku slavnosti desetletja zadružništva v Ljubljani.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Antonia Kristana.

Zadružna razstava v Ljubljani je na inicijativu predsednika Zveze gospodarskih zadružnic Anton

Sodni izrek v procesu Anton Kristan-Gustinčič "Enotnosti".

(V prošlji izdaji tega lista je bil priobčen članek dr. Tuma o sodnem procesu proti komunistu Gustinčiču ter komunističnemu glasilu v Ljubljani, katera je toil Anton Kristan radi obravnavanja. Tu priobčujemo v informacijo čitateljem še eno poročilo, ki smo ga prejeli iz Ljubljane o isti zadevi.)

INŽENJEV GUSTINČIČ DORIL 10 DNI ZAPORA, 2000 DIN KAZNI IN PLAČILO VSEH STROŠKOV.

Slovenki komunisti so že več let napadali Antona Kristana, predsednika Zadržne banke v Ljubljani, na najbolj nesramne načine. Lansko leto ob 1. maju pa je ponovil nekaj laži sam njih poglavar inženjer Gustinčič s svojim podpisom v komunistični "Enotnosti". Anton Kristan, ki je doslej vedno šel preko lažnih sumnjenj in napadov v komunističnih listih, kajti s tožbami proti slavnatim urednikom, ki so bili ponevadi neučni delaveci, ni hotel izgubiti časa in mazati svojih rok. No, ko pa je po neprevidnosti stopil na plan njih glavar, te da pa je poveril dr. H. Tumu, da vloži tožbo proti listu "Enotnosti" in proti pisecu inž. Gustinčiču. Oba sta nastopila dokaz resnice, v katerem sta obljubila dokazati po pričah in listinah, da je Anton Kristan izdajalec delavskih interesov in da se je okristil z delavskim denarjem. Proces se je začel 4. maja 1928, in je trajal 13 mesecov in 20 dni. Komunistična gospoda je predlagala okrog 180 prič komunistov in vseh onih, ki so iz tega ali onega razloga nepriznati ali zadružništvo ali pa zad. Antonu Kristanu.

Zasiševanje prič je trajalo mesec in mesec. Končno je prišlo v tožbi proti Gustinčiču do glavne razprave v torek 23. julija. (Odg. urednik Enotnosti Hlieb je med tem ušel v Moskvo.) Razprava je trajala do pol 9. zvečer v silni vročini pasjega julijskega dne. Ko je bilo zasiševanje glavnih komunističnih prič končano, je konstatal dr. H. Tuma:

"Niti ena priča doslej — ne pri preiskovalnem sodniku in ne danes na zadnji razpravi ni mogla povedati le enega nečastnega dejanja, ki bi ga bil napravil Anton Kristan. Vprašam končno gosp. inž. Gustinčiča, naj on pove saj eno nepošteno njegovo dejanje, in če dokaže, da si je Anton Kristan prilastil le en vinar delavskega denarja, tedaj bom odložil takoj zastopstvo tožitelja in javno dajal hvalo in čast g. inž. Gustinčiču za njegove dokaze."

Ko je inž. Gustinčič molčal — sodniki so čakali — vstal je predsednik in izjavil, da g. Gustinčič ne ve nič.

Nato se je obrnil dr. H. Tuma na Gustinčičevega zagovornika dr. Lemeža, ki je sovodenit komunistov v Sloveniji:

"No, in vi gosp. dr. Lemež, ki ste vse mogoče priče predlagali sodišču; ali morete povedati le eno samo dejstvo, ki bi bilo nečastno za mojega klienta, Antonu Kristanu?"

Vsi pogledi so se vprli v velikega gromovnika komunistov — a dr. Lemež je molčal kot muntec.

Dr. Tuma je nato suho in energično konstatal: Gospode ne morejo vzdržati nobenega očitka proti Ant. Kristanu, ki stoji čist pred vso javnostjo — nasprotno pa je podan dokaz pred sodiščem, da so vsa očitanka bila neosnovana sumnjenja.

V mojstrskem govoru je dr. H. Tuma pokazal nato vso grdo gorno in vse obrekovanje proti najdelavnejšemu možu med slovenskim delavstvom, ki so jo komunisti vršili več let na skrivnem in tako, da se jih ni moglo prijeti. Konstatal je, da je Anton Kristal ostal vsa dolga leta v delavskem gibanju dosleden, svojemu

nazoru: z delom koristiti delavskemu razredu. In kar je danes vidnega v slovenskem delavskem gibanju, ima pečat njegovega prisidnega dela.

Ta proces je velikega važnosti za delavsko gibanje v Sloveniji, ker je dokazal:

da so komunisti in njih somisljeni pri nedolžnem blatili najdelavnejšega med delavnimi, in da se je proti Antonu Kristanu operiralo s samimi lažmi in nesramnicami.

Anton Kristan stoji neomade-

ževan pred vso javnostjo — oni pa, ki so ga blatili, pa so štampljani kot možje NERESNICE.

Sodni senat, obstoječ iz 4 sodnikov, je nato izrekel sodbo:

inženjer Gustinčič je kriv žaljenja časti, natolocenja in obrekovanja, ter se obsoja na .

10 dni zapora,

2000 Din kazni in na vse stroške procesa .

Občinstvo je z zadovoljstvom sprejelo odsodbo na znanje, komunisti pa so jo sklonjeni glav pobrisali po stranskih potih .

Fred Erwin Beal, eden izmed 16 oseb, ki so obtetene odgovornosti za umor policijskega načelnika O. E. Aderholta v Gastoniji. Razprava proti njim v Charlotte je vsled zblaznlosti enega porotnika odložena do konca tega meseca. O sodniku M. V. Barnhillu, ki vodi obravnavo, pravijo, da je nepristranski, in zato se po njihovem mnenju slučaj Sacco-Vanzetti ne bo ponovil. — Na levu žena umorjenega policijskega načelnika in njuna hči.

J. Suchy:

DVE INDJSKI PRIPOVEDKI.

Panter in ovea.

V deželi Magadha se je Bodhisattva preporodil kot puščavnik. Napotil se je v Rājagrhrho, da si navabi soli in kisline. Ker se mu je kraj dopadel, si je v dolini postavil kolib ter tam prebival. Le-sem so ovčji pastirji priganjali svojo čredo, da se tam pase. Čez dan so jo prepustili sami sebi, zvečer so se po vratili po nju.

Nekoč je ovea, ki se je pasla nekoliko oddaljena od drugih, zastala za čredo. Zapazil jo je panter, ki se je ustavil na vhodu v dolino z namenom, da požre oveo. Ko ga je ovea zagledala, si je mislila: "Sedaj je po meni. Morda se rešim s tem, da ga prav prijazno pozdravim." Že od deželi se mu je klanjal ter, prisledil bliže, rekla: "Kako pa kaj, ljubistro? Pozdrav od moje matere. Vsi te čislamo." — Panter si je mislil: "Ta malopričnina me hče premotiti s tem, da me nazivlje strica. Ne ve pa, kako sem krvoločen." In odgovoril je: "Stopila si mi na rep ter ga ranila. In mimo vsega tega, moje ime znova omenjam.

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavnem odboru, toda za vsak slučaj so hoteli pridobiti večinsko skupino delegacije angleško poslušajočih društev, in ker niso uspelj s besedami so poskušili, kakor izjava v sledenem poročilu J. Lokar ml., že s podkopovanjem.)

V "Proletarju" z dne 12. septembra je bil na uredniški strani priobčen članek "Tajnosti izza konvencije SNPJ.", ki komentira dopis J. Lokarja ml. v "Provst" ter njegovo izjavo, o prizadevanjih takozvanega "progresivnega" bloka na prošli konvenciji SNJ. Dobiti večino za izvolitev svojih kandidatov in so v ta namen poskušali celo s podkopavanjem. V sledenem priobčujemo dopis J. Lokarja ml. v katerem navaja nekaj detajlov in jih obljubuje več. Sedaj hoče, da se prizadeti oglašajti sam. Kot že omenjeno v prejšnjem članku, je bil "progresivnega" bloka gotov zmage pri volitvah v glavn

Wage-Earners and the Next Tariff

So far, what has come out of Washington encourages the belief that the tariff being clapped together will be the old-fashioned hodge-podge. The interests most influential will get theirs, those not close to the ringside will be thankful for seeing as much as they do through the pall of smoke, while those on the low-priced seats may buy next morning's paper to read what happened.

For the most part it is but another twist in the game of hide and seek between the Republican and Democratic parties. The Republicans would like to hide the high duties which might be campaign material for the Democrats. And the Democrats seek for their hidden treasure.

Neither party would dare stand on the question where it used to. Instead of occupying different ground, they tread on each other's toes in the last campaign. Tariff was not an issue.

Supposing the tariff measure as patched together may hold up long enough to be examined as one piece, about the only quandry the makers are in is over the lurking veto in the hands of the President. Will be swing ax?

Now, the first point with regard to fixing rates should be the protection of American wages. What difference there is to be balanced by duties should be that which separates the American wage scale from foreign. That should be the amount of tariff and no more.

Other factors are or should be naturally favorable to American employers. Labor here is more productive, our resources are fairly sufficient, our industrial organization is far ahead of that in Europe taken altogether.

Wage rates are the essential odds.

The tariff should be made for labor. Likewise, it should consider seriously how best to raise European standards so that competition will be good for all, as happens in industry here where union terms exist. That kind of a tariff which, if not this session, then at some later one will come out of Washington.—Joseph E. Cohen.

Noise Doesn't Do It

We are warned by Roger Babson that a financial crash, worse than that of the Florida "land bubble" is on the way; to which the best paid today to plutocracy retorts: "If we say that often enough, it may come true some day." As if the mere "says" could hasten or hinder the operation of economic forces and laws, or as if hiding the head in sand could affect a financial storm.

That's just what the Socialists have been trying to tell us all along: "Your prosperity is a delusion and a fake because it exists for the few only. Your prosperity does not reach the farmer. It does not reach the coal miner. It does not reach the textile worker. Nor does it reach all the other over-driven and under-paid workers in the American industries. And above all, your prosperity does not reach the tens-of-thousands who each year at the age of 45 are thrown out of their jobs, and who without a job and a master are left more helpless than an escaped canary or a stray dog. The canary may find a seed and the dog may rummage for a bone. But a jobless worker may not beg a crust of bread."

But the warning of the Socialists is a voice in the wilderness.

When the financial and industrial slump comes, as it will some day, it will hit the workers hardest. But it will not come because some one said so. It must come because the profit system is economically unsound and morally dishonest. It takes from the workers more than it gives them. That's why there is the profit.

No, mere noise doesn't do it. We know of only one case of noise capturing a stronghold. That was where the walls of Jericho crumbled before the tooting of Israel's horns.—Milwaukee Leader.

Labor Banking as Labor Organizing

Two weeks ago we printed a statement by Dr. Leo Wolman on "Ten Years of Labor Banking", originally published in the New Republic. The burden of the statement was that the failures or the successes of labor banking are closely related to the state of labor organization and to the amount of administrative ability that the labor movement has managed to assemble within its own ranks or to attract from the outside. The failure of a number of labor banks was in nearly every case attributable to administrative incompetence. This point of view will perhaps be disputed for reasons of falsely conceived pride but it is high time that the labor movement realized the importance of competently managing its industrial affairs as well as all other activities it may engage in. To be fit to govern, labor must learn how to govern. — The Advance.

People Remember, Forget and Remember

By Adam Coaldigger

Of course, you will always remember the late Victor L. Berger. At his death person from all over expressed their sorrows. But they weren't always so friendly toward him.

At one time the good people of Milwaukee started a collection to send him back to Austria for "he riled up the people". Ten years later they send him to Congress as a reward for having rid Milwaukee of its allotted share of political grafters and debauchers.

Ten years later a judicial mountebank by the name of Kenesaw Mountain Landis, now chief scavenger of the baseball trust, sentenced him to twenty years at Ft. Leavenworth for having opposed America's entrance into the World War.

While in the shadow of the penitentiary, with enough additional indictments hanging over his head to send him to prison for 1500 years more and under a bond of \$1,500,000, the highest ever exacted from any human being in the history of the land, not expecting Jefferson Davis, his fellow citizens elected him to Congress again—and did it with a majority of 4,000 votes over the coalition candidate of both old parties.

One honest man being exactly one too many for that particular session of Congress, he was denied his seat in violation of the constitution and traditions of the United States and the usages of parliamentary governments in general.

Ousted, his loyal constituents elected him again and in order to make their sovereignty stick they added 2,000 more votes to the previous majority of 4,000. But what is the constitution in time of war? What is the will of the sovereign people at a time when its servants are engaged in a great crusade for democracy in partnership with such illustrious democrats as the Czar of Russia and the Mikado of Japan? And so again he was denied his seat.

Meanwhile the then Postmaster General Burleson, a Texas cotton junker, had deprived the daily paper of which he was the head and soul, of the right to be sent through the mail. Later on the postal ban was extended to the letter mail. For four years letters to editor and paper bore the strange advice:

"Mail to this address undeliverable under the espionage Act and returned to sender."

Still later the boycott instigated by Washington, threatening advertisers with such dire calamities as the refusal of the fuel administrator to supply them with coal, deprived the paper of nine-tenths of its advertising income.

And still the paper lived, thanks to the sacrifice and devotion of its readers who gave it their liberty bonds for freedom's sake.

The war over, reason returning, the Supreme Court reversed the verdict of Kenesaw Mountain Landis, who shortly after that exchanged his seat on the federal bench for a seat in the Bleachers. All outstanding indictments were quashed. No court having the slightest respect for the laws of evidence, orderly procedure or common decency would have issued them in the first place, for he had done nothing more than express his opposition to a war which, as Woodrow Wilson expressed it so ably after the war, had "its roots in industrial and commercial rivalries."

Congress graciously permitted him to take the seat to which the sovereign voters of the Fifth Congressional District of the sovereign state of Wisconsin had twice elected him.

When he died I stood behind a pillar in the rotunda of the City Hall of the city in which he lived and battled for all that's good and true and brave, and observed the endless procession of working men and working women march in review before their dead champion. A hundred thousand, so the papers said, passed that day and night and the morning following paying in flower, sob and tears for a life time of devotion to their cause.

And the day after I fingered some of the hundreds of telegrams, cables and letters of condolence from all walks of life and every corner of the world, including one from the president of this Republic. For those for whom he fought loved him and those he had fought respected and honored his knightly qualities.

In his life-long war against war, oppression and exploitation he had been a comrade-in-arms with the bravest spirits of every land: a comrade to Jean Jaurès, now sleeping in the Pantheon of France; a

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

comrade of Romain Rolland, of Bertrand Russell, George Bernard Shaw, Nikolai Lenin and Ramsay MacDonald, once vilified as England's blackest traitor, now England's honored prime minister, and the rock upon which a war-weary world is hoping to build the temple of peace.

Of course, they called him traitor and pro-German just as the advocates of peace and sanity in every warring land were called pro-this and pro-that because their minds were keen enough to transcend the barriers through which folly and greed has separated the human family.

How could he, who was so profoundly read that he might have written a history of the world without consulting another book; who was in daily communion with the best minds of all the ages through his library of nearly ten thousand volumes containing the classics, writings of every race and every age, who knew Shakespeare as well as Goethe, Horace as well as Heine and Darwin as well as Haeckel — how could he be pro-this, pro-that — pro-anything but pro-humanity?

He loved life in all its manifestations, human, animal and plant. He hated nothing save injustice, shame, hypocrisy and tyranny, social, economic or spiritual. He embraced the noble, the true, wherever he found it. He battled the base, ignoble and false wherever he could.

He gave every ounce of his dynamic personality and all the gifts of heart and mind with which Nature had so bountifully endowed him, to make this world a better, freer and more beautiful place to live in. And that, after all, is the only patriotism and the only religion worthy of worthy men. For if there is a God in heaven then surely nothing will give Him greater joy than to see one of His children laboring to improve His handiwork and striving for peace among the sons and daughters of men.

Ousted, his loyal constituents elected him again and in order to make their sovereignty stick they added 2,000 more votes to the previous majority of 4,000. But what is the constitution in time of war?

What is the will of the sovereign people at a time when its servants are engaged in a great crusade for democracy in partnership with such illustrious democrats as the Czar of Russia and the Mikado of Japan? And so again he was denied his seat.

Meanwhile the then Postmaster General Burleson, a Texas cotton junker, had deprived the daily paper of which he was the head and soul, of the right to be sent through the mail.

Later on the postal ban was extended to the letter mail. For four years letters to editor and paper bore the strange advice:

"Mail to this address undeliverable under the espionage Act and returned to sender."

Still later the boycott instigated by Washington, threatening advertisers with such dire calamities as the refusal of the fuel administrator to supply them with coal, deprived the paper of nine-tenths of its advertising income.

And still the paper lived, thanks to the sacrifice and devotion of its readers who gave it their liberty bonds for freedom's sake.

The war over, reason returning, the Supreme Court reversed the verdict of Kenesaw Mountain Landis, who shortly after that exchanged his seat on the federal bench for a seat in the Bleachers. All outstanding indictments were quashed. No court having the slightest respect for the laws of evidence, orderly procedure or common decency would have issued them in the first place, for he had done nothing more than express his opposition to a war which, as Woodrow Wilson expressed it so ably after the war, had "its roots in industrial and commercial rivalries."

Congress graciously permitted him to take the seat to which the sovereign voters of the Fifth Congressional District of the sovereign state of Wisconsin had twice elected him.

When he died I stood behind a pillar in the rotunda of the City Hall of the city in which he lived and battled for all that's good and true and brave, and observed the endless procession of working men and working women march in review before their dead champion. A hundred thousand, so the papers said, passed that day and night and the morning following paying in flower, sob and tears for a life time of devotion to their cause.

And the day after I fingered some of the hundreds of telegrams, cables and letters of condolence from all walks of life and every corner of the world, including one from the president of this Republic. For those for whom he fought loved him and those he had fought respected and honored his knightly qualities.

In his life-long war against war, oppression and exploitation he had been a comrade-in-arms with the bravest spirits of every land: a comrade to Jean Jaurès, now sleeping in the Pantheon of France; a

I was among the group that took in all the nice scenery along the lake front from Waukegan, Ill., to Chicago, the other day. Words cannot describe the beauty and splendor of this highly aristocratic territory for one that's used to living in the so-called "next to the slums". Fancy and elegant houses, with beautiful flowers, and velvety lawns. Abrupt hedges neatly trimmed. Spacious buildings and oh what not. Beautiful cars many with chauffeurs. All this at the expense of the men that build them. The men that work daily for the men that idle away their hours. You can't help but long for some of this beauty and splendor. It isn't fair that a few should have it all. But we can save all our life and we will never save enough to pay for one lot much less one such house. If you like to see lovely sights nevertheless take an auto ride some Sunday afternoon and convince yourself.

Mooney and Billings are still behind the bars. People are still gathering evidence to prove that a great injustice has been done these two men. Prominent men are still interviewing other prominent officials to no avail. Any one with any decency after reviewing the case will say that it was a great misdemeanor, a great wrong. But all the influence isn't sufficient to release the prisoners. What must the people do to free the two men? They have tried everything already.

So Natural

It was obvious that the woman was in a very bad temper. — She walked into the taxidermist's shop and slammed a box containing a stuffed parrot on the counter.

"I hope there's nothing wrong?" ventured the man behind the counter.

"There is," snapped the woman. "Now, here's my poor Polly, that you stuffed only six weeks ago, with all her feathers coming out. What have you to say to that?"

The man suddenly had a bright idea.

"Madam," he replied, "it is but triumph of art. We stuff 'em so natural that they moult at this time of the year!"

AFTERMATH.

"Laura hurt her leg last week and a rich manufacturer had to carry her to the hotel."

"Were there any disastrous consequences?"

"Not for Laura, but for the manufacturer." — Humoristické Listy, Prague.

SCHOOL DAYS IN DREAMS AND OTHERWISE

THE WAR AND ITS ILLUSION

BY JAMES ONEAL.

Probably no event in world history has been based upon more illusions and contradictions than the World War. In this country we were said to be fighting for democracy although two of our associates in the war, Japan and Russia, were absolute autocracies.

The outcome of the war so far as democracy is concerned also revealed contradictions. Before the war there were no dictatorships in Europe. Now there are nine and six of them represent nations of the allied side in the war. These nations are Lithuania, Poland, Portugal, Russia, Italy and Yugoslavia. Democracy as we know it is an outlaw in these countries.

Then there is the contention of our politicians, editors and statesmen that the United States went into the war without any economic or financial motives and that it gained nothing material in the settlement. Our government officials have insisted that we have nothing to do with the sapping of Germany's productive powers.

This attitude is also in contradiction to the facts. The allied powers, excepting Japan and Portugal, contracted debts with the United States during the war. Our government made arrangements with our bankers for the loans. These loans have not been canceled. They are being paid and because of this situation the German people are still being held in bondage.

Here is how the thing works. An international bank has been set up by the allied victors. Into this bank Germany pours \$173,700,000 annually under the Young plan from 1929 to 1965. From the bank huge sums are paid to France, England, Poland and other allied partners. The allies that owe American bankers in turn send large installments to the United States. In view of all this how can it be said that we have no responsibility for the bondage of the German people?

To make the explanation still simpler we will assume that the International bank is a large tank. Into it flows a huge stream of water from Germany. From the side of the tank are outlets for the water to flow into smaller tanks labeled England, France, Belgium, Poland, Rumania, Yugoslavia, Italy, Greece, Japan and Portugal. From each of these smaller tanks is also an outlet—except Japan and Portugal—from which flows streams of water into one large tank labeled the United States. This is the situation with regard to the war debts and indemnities.

If the flow of water was direct from Germany into a large tank out of this tank into numerous small ones, and out of these into the large one, the United States. Thus our American usurers are really the big bleeders of the German people and yet our politicians assume a virtuous pose by declaring that nobody in the United States won anything out of the war.

The situation is all the more unjust when we remember that scholars who have investigated the origins of the World war show by convincing evidence that the idea of Germany as the "guilty nation" is pure myth. Each of the imperialist powers contributed its share of bringing on the world's bloodiest war. This fact is written into the official papers of the foreign offices of all the warring nations.

So the World war itself as well as its aftermath are based upon illusions and contradictions, falsehoods and deceptions, and if we get into another such struggle we may be sure that young men will be sacrificed over a controversy no more honest or sincere.

SINCLAIR'S JOY RIDES

One of the big issues last year was whether it was possible to jail a few hundred millions of dollars. The mere fact that the question was raised shows the supremacy of plutocracy in the United States. The question was raised regarding Sinclair who was finally sent to jail for a term of six months. It was a rare occurrence and its rarity still leaves the implication that our jolly rich are a law unto themselves.

Now another question arises in relation to the same case. The issue now is whether it is possible to keep a hundred millions in jail, whether the possessor can be required to observe the rigid discipline which is required of those who are not blessed with large bags of dollars. Judging from the experience of Sinclair you cannot keep a gentleman behind the bars.

It appears that Sinclair, since he became a distinguished inmate of the hoosegow, has been enjoying afternoon automobile rides several times each week. He has accompanied the prison physician to the Washington wharves to attend prisoners unloading boats. How much attention prisoners require who are husky enough to engage in heavy wharf labor is a question, but the deep mystery is why Sinclair as a pharmacist was needed to accompany the physician attending the "sick" wharf laborers.

At any rate, Brother Sinclair had his automobile rides which proves that steel bars cannot hold big bags of dollars. Perhaps he reasons like an old aristocrat who once said that God will think twice before condemning a perfect gentleman.

CONSCRIPTION

"This conscription is very bad. My feeling is that a man should die rather than be made to be a soldier against his will. One's country has no right to demand everything . . . There is much that is higher and better and greater than one's country. One is patriotic only because one is too small and too weak to be cosmopolitan. If a country cannot get along without a military conscription, it had better give up and let its children seek other ties." — Anthony Trollope.

Although Labor has a big majority in both houses of Congress, according to President Green, this majority has not wiped out the menace of the injunction and the seizure of union funds for damages in strikes.